2 Korintus
Paulus me Korintus magaa kaa Yesus mikee gaata bagee yuwa paagoo wiyaagoo yaebeamaata kapogee

Paulus me Korintus magaa kaa Yesus mikee gaata bagee yuwa paagoo petamanii kapogee yaebeamaata kaama tahun ena waa naa omemaata wiyaagoo kapogee mee yaebeamaata. Korintus magaa kaa bagee kuwa ko Akhaya wee kaa toogee seta bagee yuwa.

Paulus me mee kapogee yiba yaebeamaata menaa kuwa ko kisee: Kuwa Korintus magaa kaa bagee mée noonaa me Paulus be kaa yawegaano, "Paulus mee peedi. Waa yaai-yaai, ae-wae siyaa agiyoo eebaa yoka dabaa see mée to. Waa Yesus me menaa yadoonaa see mée se yoka wa me menaa kuwa si yayii" see yawegageekea. Kisee kemaata Paulus me kapoge ena ebeamaata kaama Titus paagoo "Mee kapogee mee okoo paagoo nadogaai" see asigi. Titus me Paulus me menaa kuwa doodoota pe-eewegagi naaki okoo mée eebaa ae-wae, dimi boodi kegea. Okoo Paulus me menaa daamaa yayeeta kaama wa yaato metaki megea. Kiya mée noonaa me Paulus waa aii bagee yoka naadi wa me menaa si yayeegea. Paulus me okoo me 'Aa mikee Yesus me menaa yadoonaasi naadi kawigintaata mée ii' see kuwa nanekeensi naadi mee kapogee mee

okoo paagoo yaebeamaata.

Yesus mee epoo to wodoo pakaa-seometa kaama wodoo tahun mée oga ma idibi waa naa omemaata kaama tahun 56 mee yiba mokoo Paulus me Makedonia wee kaa magaa kaa kaama mee kapogee yaebeamaata.

Mee kapogee yiba mena kutuu yuwa kuwa ko kisee:

1:1-11 Petamanii menaa

1:12–2:11 Paulus me okoo paagoo poono see dimii agoo kiya okoo paagoo mena pesee kaa asiyaa naaki okoo dimi boodi ebo yakiyaapa yoka naadi waa se peeta kapoge ena okoo yaebeamaata kaama Titus kaa dooyaata menaa

2:12–7:4 Paulus nuwaa okoo yaai-yaai, ae-wae siyaa agiyoo eebaa kuwa miya okoo me omaago ma yaweganaa see menaa ma, kana ma yaukuwanaa see agiyoo ma kuwa uduma Yesus me gaata-gaata doodoo too yoka see kuwa nekeensi naadi menaa

7:5-16 Korintus magaa kaa bagee yuwa paagoo Paulus me Titus kaa yadooyaata menaa kuwa daamaa yayeegea yoka see menaa kuwa Titus me Paulus paagoo pe-eewegagi naaki esee ede kaa aseta menaa

8:1–9:15 Yudea wee kaa daba bagee yuwa paagoo aii maniino see kepee kuwa daamaa yigimeeii taai naadi menaa

10:1–13:10 Paulus me kuwa ikii paagoo ebo poga-poga kaa anii nawisineekee bagee kuwa okoo ebo, anii peedi see kuwa taa yoka naadi aseta menaa

13:11-14 Wodopasi menaa

1 Nii ko Paulus, Ogatamee me gaata-gaata dimii
kaa Kristus Yesus me menaa nadoonaasi naadi
pooi see naseta mée. Bedaa inii ma Yesus yiba
ena kenaa bagee ena Timotius mee miya enaa
me ikii Korintus magaa kaa Yesus mikee gaayaa
bagee yuwa ma, kiyoo Akhaya wee kaa Yesus
mikee gaayaa bagee apanaa yuwa miya ikii kuwa
uduma paagoo mee kapogee mee kiebeataake.
2 Iniitaagi Ogatamee ma, Tuhan Yesus Kristus
ma Ekea me aii kiepa dimii ma, koogo adumeta
dimii ma kuwa ikii ma epo enaataa kiitoowoosi
naadi kiasege.

Paulus me Ogatamee yaapaagee seta menaa

3 Inii epoo Mée Tuhan Yesus Kristus Waataagi
Ogatamee mee niiyaapaagee taai. Waa ko
epa dimii yago Mée Iniitaagi mee, inii dimi
mena daamaa pesee mée kiyaabuu taa see Mée
Ogatamee mee.
4 Inii me ae-wae, dimi gaagaa siyaa agiyoo
uduma yiba Wa me inii dimi mena daamaa pesee
mée kiyaabuu segeeki. Bedaa Wa me inii dimi
mena daamaa pesee mée kiyaabuu segee naadi
kaama inii me miya apanaa bagee paagoo okoo
ae-wae, dimi gaagaa siyaa kaboo dimi mena
daamaa pesee yakiyaabuu siyaa.
5 Mikee, Kristus Waa ae-wae, boodi abaata-
abaata kuwa inii Waa ma aagadi-maagadi naadi
kaama inii miya kisee maamaa ae-wae, boodi
abaawoo see. Bedaa mee see see mokoo inii Waa
ma aagadi-maagadi naadi kaama inii miya dimi
mena maamaa daamaa pesee kedaa siwoo siyaa.
6 Inii kisee ae-wae, dimi gaagaa segeeke kuwa
ko inii ikii kaa ae-wae kisegeeke. Inii kuwa

ae-wae segee siyaa yuwa yiba Ogatamee me
inii dimi mena daamaa pesee mée kiyaabuu
segee naadi kaama inii me ikii miya dimi mena
daamaa pesee kikiyaabuu segee siyaa. Kuwa
too se kiya inii kisee ae-wae taaka too ikii daba
kidaagimaa peeyaasi naadi menaa kuwa miya
daamaa kiiwegageeke. Bedaa Ogatamee me inii
dimi mena daamaa pesee mée kiyaabuu segeeki
kuwa ko Wa me ikii miya kisee kiukuwayaabuu
segeeki. Mee ko inii ae-wae segeeke see see ikii
miya kisee ae-wae siyaa kaboo ikii dimi mena
daamaa pesee kikiyaabuu segee naadi kaama ikii
miya makii taa see kaa toowoo siyaa.

7 Ogatamee me taa ma taa ikii kisee kiukuwa-
woo taapi ii see dimii mee too inii maamaa
kigaataake. Mee ko inii ae-wae segeeke see
see ikii miya kisee ae-wae segeekea kuwa me
Ogatamee me inii dimi mena daamaa pesee
mée kiyaabuu taaki kuwa see see Wa me ikii
miya dimi mena daamaa pesee kikiyaabuu segee
taapi. Wa me kisee kiukuwawoo taapi ii see
kuwa inii ipi.

8 Neebee nokaa yuwa, inii Asia wee kaa ae-
wae, dimi gaagaa segee seme menaa kuwa ikii
ipi kikiyaanake. Mee ko inii dimi gaagaa siyaa
agiyoo kuwa eebaa naadi kaama kana, inii sooi-
wooi segee seme, inii bogaapea see dimii gaame.

9 Mikee, mée boosi naadi menaa kuwa inii
kaa mée yadootaagea keenda. Kiya inii kisee
ae-wae siyaa agiyoo mée yaukuwaandaa seta
mee ko inii ekaato pesee da kaa too se umiwoo,
toowoo seta kaama Ogatamee me pesee da kaa
too umiwoo, toowoosi naadi mée yaukuwaandaa

seta. Boota bagee aya andoo peeyaabuu taa see Mée Wa kaa too inii dimi maataata kaama pesee kiwoo, umiwoosi naadi kuwa agiyoo mée yaukuwaandaa seta.

10 Yaai, inii bogaanakea see dimii gaame kiya Wa me inii mée pekageemi, bedaa mee kaama wodoo miya Wa me kisee mée yaukuwawoo taapi. Wa me inii kisee too mée pekagee siwoo taapi nao naadi Wa kaa too dimi kotopiwoo, diitoo siwooke.

11 Inii me sembahyang menaa kuwa ikii miya inii kaa mée yaasegee taai kisege. Kisee mée eebaa inii kaa mée yaasegee see menaa kuwa kaa Ogatamee me inii daamaa mée pekagee siwoo taapi. Mee kaama mée eebaa me Ogatamee paagoo "Kiiboo, paamee, A me okoo epa kaa kisee daamaa yaukuwawoo segeeke" see kuwa inii kaa asegee taapea.

Paulus me kimeepa see dimii agoo kiya meeno taa kuwa kisee kaa, kisee kaa see ase-maneeta menaa

12 Inii magaa da kaa mée tomaa-tomaa yuwa paagoo inii me ukuwanaa, peenaa siwoo seta yuwa kuwa uduma daamaa dimii kaa too, pedeo dimii kaa taa yoka, see mee inii dimi yiba nekeenta kaama ede ma, ede ma siwoo segeeke. Inii ikii paagoo miya kisee esee daamaa dimii kaa ukuwawoo segeeke. Mikee, inii pedeo dimii taa, Ogatamee me inii mée manta dimii doodoo topoo too ukuwawoo, umiwoo segeeke. Inii magaa da kaa bagee me ipi see dimii kaa se kiya Ogatamee me inii aii mée manta pesee da

kaa daamaa ukuwawoo, umiwoo see bagee yuwa
yoka inii ede ma, ede ma too.
13 Ikii miya inii kisee bagee ii see mée nekee-
negea naaki ou see dimii mee anii agoo. Inii
me kapoge kaa kiebeataa see menaa kuwa ko
ikii nekeeniino kana see menaa taa kiya ikii me
daamaa deeta kaama inii kisee bagee ii see mée
nekeeniino awee see menaa kuwa too kiebeataa
see.
14 Eto ko ikii me inii peenaa too mée nekee-
negea kiya ikii me kisee too inii mée daamaa
nekeendaa segee naadi kaama Tuhan Yesus Wa
me mona naagoo ko ikii me inii kisee bagee ii see
mée nekeenta kaama ede ma, ede ma taatagea.
Inii miya ikii kaa ede ma, ede ma taake see see
ikii miya kisee inii kaa ede ma, ede ma taatagea.

15 Ikii inii kaa kisee ede ma, ede ma taapea
yoka naadi anii miyoo taa peenaa sema kaboo
anii ikii paagoo keta poota see dimii gaama.
Anii ikii paagoo peemaata kaama ikii ma epo
enaataa kiiomegee naadi kaama apanaa magaa
kaa peegeeta kaama bedaa ikii paagoo meema-
gaapa, see dimii gaama. Anii kisee kaagaa
wiya ikii paagoo kiiomegee taapa kuwa ikii esee
daamaa kiede kiyaayaa agiyoo yoka, see dimii
mee anii agoo kema.
16 Mee ko anii Makedonia wee kaa poono
see kaboo ikii paagoo keta kiiomegee taata,
bedaa anii Makedonia wee kaa peegeeta kaama
wiyaagoo to ma ikii paagoo kiiomegee taata, see
dimii gaama. Anii ikii paagoo kiiomegee naadi
kaama Yudea wee kaa poono see kaboo ikii me
anii eta maa da kaa gaano pedeo agiyoo neeta

kaama poota, see dimii mee anii agoo kema.
17 Anii kisee ikii paagoo poota see dimii agoo
kiya anii ikii paagoo poono taa kemaata kaama
ikii me ko 'Waa daamaa gaamagaano taa kaa
ukuwagee see mée to' see nagaagea ye? Anii
kisee ukuwaapa, kisee poopa see gaata-gaata
kuwa ikii me 'Wa me ede gaayaa-gaayaa dimii
kaa too ukuwanaa see mée to' see nagaagea
ye? Anii aii kisee gaata-gaata kaa 'Ei, mikee,
anii kisee ukuwaapa, kisee poopa' see dimii mee
ma, bedaa 'Taa, se ukuwaapa, se poopa' see
dimii mee miya ekea paaya enaataa gaata kaama
otoopa koo segee see mée to, see kuwa ikii me
nagaagea ye?
18 Kiya kisee taa. Ogatamee mee ko Wa me
"Anii kisee ukuwaapa" see aseta-aseta doodoo
ukuwaano too see Mée yoka inii me kisiyaa
menaa kuwa miya kisee. Inii me "Ei, mikee,
kisee ukuwaape, kisee poope" see menaa mee
ma, bedaa "Taa, se ukuwaape, se poope" see
menaa mee ma ekea paaya enaataa kisiyaa see
taa.
19 Mikee, Ogatamee Yoopaa Yesus Kristus mee
miya kisee. Anii ma, Silwanus ma, Timotius
ma inii wedo me Wa kaa menaa ikii paagoo
kiiwegame. Kristus mee ko Wa me 'Ei, mikee
kisee ukuwaapa' see dimii mee ma, bedaa 'Taa,
se ukuwaapa' see dimii mee ma ekea paaya
enaataa gaataa see Mée se. Ogatamee me aseta-
aseta uduma Wa me 'Ei, Ani me Kristus doodoo
mikee ukuwaapa' see dimii mee too.
20 Mee ko Ogatamee me inii kaa kisee daa-
maa kiukuwawoo taapa see mée aseta menaa

kuwa uduma Wa me 'Ei, Kristus doodoo mikee
ukuwaapa' see dimii kaa mée yaukuwaano too.
Kuwa me kemaata inii Kristus doodoo Ogatamee
Waa ebo, Waa asii-sege nao naadi kaama Amin
see menaa wegataa.
21 Ikii ma inii paaya Kristus ma aagadi-
maagadi naadi pesee mée kiyaata kaama daa-
maa mée wigintaata Mée mee ko Ogatamee.
22 Wa me inii mikee Ni me bagee yuwa yoka
naadi kaama Wa me bagee yuwa maniyaa agiyoo
apanaa yuwa miya inii taa ma taa masiitagea ii
see nekeendaasi naadi Wa me Roh Kudus mee
keta inii dimi yiba mée manta.
23 Eto ko Ogatamee me ni me dimii kuwa naipi
kigi yoka ni me kisiinaka menaa kuwa Wa me
miya kuwa mikee menaa yoka see kisiyaa, mee
ko kisee: Anii mena pesee kaa pe-kisiipa see
dimii mee agoo kiya ani me ikii dimi gaagaa ebo
kisiyaapa yoka naadi anii Korintus magaa kaa
ikii paagoo wiyaagoo to ma kimeeno taa kema.
24 Ikii ko Yesus mikee gaawoo naadi kaama
koogo makii taa see kaa totaa see bagee kemaata
inii ikii paagoo mena pesee kaa kisee agiyoo
ukuwaai, kisee dimii gaai, see kuwa inii se
kisiyaa. Ikii dimi mena maamaa ede ma, ede ma
siwoosea naadi inii ikii ma epo enaataa daamaa
kiiukuwawoo, umiwoo taano dimii mee too.

2

1 Anii petamanii etaa kaa ikii paagoo
meemaata kaama mena pesee kaa kisema kuwa
kaa ikii dimi gaagaa ebo kisiyaama. Mee kaama

1:22 2Kor 5:5, Ep 1:12-13

wodoo anii wiyaagoo to ma ikii dimi gaagaa
kisiyaayaa yoka naadi kaama 'Anii eto kiipaa
okoo paagoo wiyaagoo to ma se poopa' see dimii
gaama.
2 Mee ko anii ikii dimi gaagaa ebo kisiyaayu
ko maamee me anii dimi mena ede ma, ede ma
nasiyaayaa? Iyo, ani me ikii dimi gaagaa ebo
kisiyaata kaama ikii anii dimi mena ede ma, ede
ma nasiyaano bagee taa kiyaa.
3 Ikii me anii dimi mena ede ma, ede ma
nasiyaayaa kiya anii ikii paagoo meemaata
kaama ikii paagoo pedeo yuwa ekeasiino taa
bagee yuwa kaa anii dimi gaagaa siyaa yoka, see
dimii mee gaama. Anii kisee dimii gaata kaama
anii ikii paagoo moga se peeta kaama kapoge
ena mee keta ikii paagoo kiebeamaama. Mee
kapogee da kaa ni me pesee ma kiebeamaama
menaa kuwa ikii me daamaa nayiipea yoka
naadi kaama anii ikii kaa ede ma, ede ma taapa
see dimii gaama, bedaa ikii uduma miya ede ma,
ede ma taapea see kuwa gaama.
4 Mee kapogee mee ko ikii paagoo koo taakea
yuwa kaa anii dimi gaagaa ebo, dimi boodi
kaa yegee uwoo maamaa esedaaka too kiebea-
maama. Ani me ikii dimi gaagaa ebo kisiyaano
see naadi se kiya ni me kiepa dimii mee esee ebo
ii see kuwa ikii ipi kesea naadi anii mee kapogee
kiebeamaama.

Pedeo koo seta mée to waa epa ekeasii naadi menaa

5 Mee ikii paagoo dimi gaagaa siyaagi mée
to mee gaayu ko wa me ani too dimi gaagaa
nasiyaagi se kiya ikii uduma miya dimi gaagaa

kisiyaagi. Anii kisee kisega kiya anii kuwa wa
kaa pedeo menaa yuwa ebo yakiyaano see dimii
mee anii taa.
6 Ikii mée eebaa yaato ikii me waa pesee ma
menaa asemea mee sikii yoka
7 eto ko ikii me waa epa ekeata kaama dimi
mena daamaa pesee kiyaai. Waa dimi gaagaa
ebo, esee dimi nagimiyaa yoka ikii me pesee ma
menaa kuwa ekeata
8 bedaa waa esee epa kaai, see kuwa maamaa
kisega.
9 Ani me mee kapogee kiebeamaama mee ko
ni me mee mée to kaa kisee yaukuwaai, kisee
yaukuwaai see kisema menaa petamanii yuwa
kuwa uduma ikii me nayiipea ye, se nayiipea ye
naadi kiebeamaama.
10 Ikii me mée waa ena me pedeo yuwa epa
yaekeasiyu ko ani me miya waa epa yaekeasiyaa.
Mikee, anii epa yaekeasiyaa bagee agoo gaayu
ko anii Kristus emaa dagii da kaa okoo epa
yaekeasiyaa. Ikii epo enaataa daamaa eeumi-
woosea naadi anii mee mée to epa yaekeasega.
11 Iblis me inii mée deebaa naadi kaama pedeo
dimii, pedeo menaa eebaa mée yaagoo kiyaayaa
kuwa inii ipi. Kisee kemaata kuwa mee mée to
kaa pedeo menaa kuwa inii yataa kiyaata epa
yaekeasiino too.

Paulus me Troas magaa kaa kaama dimi gaagaa seta menaa

12 Anii Kristus me doometa menaa yaweganaa
taano see naadi Troas magaa kaa peemaata
kaama Tuhan me kisee naweganaasi naadi etaa

2:11 2Kor 11:3,14

da mee daamaa nawuditaagi ii see kuwa nekeen-
ema.
13 Kiya Titus mee, anii ma Yesus yiba ena kenaa
bagee anii waa ma aadee taano taa, ewo. Ikii
kaa menaa kuwa wa me doomeeno epee yoka
anii dimi gaagaa ebo. Mee kaama anii kiyoo
bagee yuwa epao aseta kaama Makedonia wee
kaa peema.

14 Kiya Ogatamee mee kiiboo, paamee. Waa
ma yape kiyaa bagee yuwa uduma Wa me
daba, peedi kiyaata kaama inii Kristus ma
aagadi-maagadi naadi Wa keta omaago ma mée
eepeenaa segee siwoo siyaa. Bedaa wunu daa-
maa uwoo wunuu da mee kiyoo-kiyoo mega,
peega senaa siyaa mokoo Kristus kaa menaa
kuwa inii doodoo kiyoo-kiyoo ogo pege-pege
siwoo siyaa.
15 Mikee, wunu daamaa peesi naadi agiyoo
biyaa iyaata kaama Ogatamee paagoo wunu
daamaa pakadaa siyaa see see mokoo inii miya
Kristus kaa menaa kuwa daamaa yaweganaa
see. Daba daagimaa peetaakea bagee yuwa
paagoo miya, pedeo kedaa taakea bagee paagoo
miya uduma paagoo inii daamaa eeweganaa see.
16 Pedeo kedaa taakea bagee yuwa me inii
mée yeegea naaki pedeo, mée booyaayaa wunuu
mokoo too. Kiya mée noonaa me inii mée
yeegea naaki wunu daamaa, aya mée toowoo
siyaano wunuu da mokoo. Inii kisee esee ebo
menaa kuwa eeweganaake. Kiya kuwa menaa
kuwa waa ekaato pesee da sikii naadi kaama
yaweganaa see mée ena agoo ye?
17 Okoo mée eebaa kepe masenaa taano see

naadi Ogatamee me menaa weganaakea kiya inii ko kisee taa. Inii gaayu ko Ogatamee emaa dagii da kaa daamaa dimii kaa too yaweganaa see bagee. Wa me pe-naweganaa taai see mée aseta kuwa me inii Kristus ma aagadi-maagadi naadi kaama mena yaweganaa see.

3

Etokaa gipii see menaa yaweganaa see bagee yuwa kaa menaa

1 Inii me yumakaa inii kisee bagee yoka, kisee bagee yoka see kiebeape menaa kuwa ko inii bedaa kaagaa ena ma ikii me inii mée yaapaagee seta kaama badaa mée maasi naadi kiebeape menaa yuwa too ye? Kiya kisee taa. Mena weganaa see bagee apanaa yuwa gaayu ko mée me daamaa badaa namaasi naadi kaama kapoge ena doonaa siyaa. Mee kapogee da kaa mee mée mee ko waa kisee mée yoka, kisee mée yoka, kisee yaapaagee see menaa agoo. Kiya inii kisee kapogee doonaa taano gaano pedeo see taa. Ikii me inii paagoo "Kapoge mee ikii agoo gaayu too inii badaa kimaayaa" see kuwa ikii me mée asiyaa ye? Kisee taa. Bedaa inii me ikii paagoo "Apanaa magaa kaa bagee me inii daamaa badaa mée maasi naadi ikii kapoge ena mée yaebeai" see kuwa inii me kisiyaa ye? Kisee miya taa.

2 Inii kisee kapogee se doonaa siyaa. Inii me doonaa see kapogee mee ko ikii yuwa mokoo. Mee kapogee da kaa menaa kuwa inii me dimi menaa da yiba ebeamaata topa. Kuwa ikii kaa

---

2:17 1Tes 2:4-6

menaa yuwa kiyoo-kiyoo mée uduma ipi. Okoo me kuwa ikii kaa menaa kuwa daamaa awee da kaa deeyaa.*

3 Mikee, ikii Kristus yaato bagee kegea naadi kaama ikii ko Wa me ebeamaata kapogee ena mokoo. Inii Kristus me menaa kiiwegawoo segeeke kuwa me Kristus me too ebeamaata ii see kuwa awee da kaa nekeeniyaa. Wa me aii ebeakee agiyoo me ebeamaata se kiya Toono Too Mée Ogatamee Wa me Roh mee me ebeamaata. Bedaa oma tabegea da kaa ebeamaata se kiya mée me dimi menaa da yiba too ebeamaata.

4 Inii kisee kisege menaa kuwa ko inii Kristus doodoo Ogatamee kaa dimi maataage kemaata kuwa mikee menaa too yoka naadi kisege.

5 Inii me ukuwanaa siyaa agiyoo kuwa ko inii ekaato pesee da kaa ukuwayaa, see dimii mee inii taa, inii sikii taa. Ogatamee Wa me inii kuwa agiyoo yaukuwawoosi naadi pesee da mee me too inii sikii mée kiyaayaa.

6 Wa me kuwa etokaa gipii see mée aseta menaa kuwa inii daamaa nadoonaasi naadi sikii mée kiyaagi. Kuwa gipii see menaa kuwa manii to ko idukaa deewoosi naadi ebeamaata

---

* **3:2** "Inii me doonaa see kapogee mee ko ikii yuwa mokoo" see menaa mee ko Paulus me kuwa Korintus magaa kaa bagee yuwa paagoo Yesus me menaa daamaa eewegawoo naadi kaama okoo Kristus yaato bagee kedaakea. Mee kaama apanaa magaa kaa bagee me "Paulus waa kisee daamaa yaweganaa see mée to yoka waa badaa maasi naadi kapogee da mee wisintayu, waa daamaa aii badaa magaano too" see asiyaa. Kisee kemaata Paulus waa daamaa badaa maasi naadi kapogee da mee doonaa taano gaano pedeo see taa, see kuwa nekeensi naadi menaa mee. **3:5** Kis 3:12, 1Kor 15:10

menaa kuwa kaa se kiya Roh kaa too. Kuwa idukaa deewoosi naadi ebeamaata menaa kuwa me mée se toowoo siyaayaa, mée boota kaama wigintaayaa. Kiya Roh mee me mée daamaa toowoo siyaayaa.†

7 Idukaa kuwa deewoo seta menaa kuwa oma tabegea da kaa hurup kobepegee seta. Ogatamee me kuwa menaa mée manta kaboo Wa me asii-sege siyaa kusi-kusii da kuwa menaa ma enaataa miyaabuu seta. Kusi-kusii da kuwa Musa wa me ebeyumaa da kaa kaama miya peega naadi kaama Israel bagee yuwa emaa ne-ne, emaa wa kaa wugitagaano iyo, kisee too kusi-kusii da wa me ebeyumaa da kaa taa keepeasega yoo too, see koo seta. Kuwa menaa daamaa se deewoo naadi kaama usiyaato ko boota kaama wigintaayaa. Kisee kiya Ogatamee me asii-sege siyaa kusi-kusii da miya kuwa menaa ma epo enaataa daamaa miyaabuu seta.

8 Ogatamee me kuwa idukaa menaa kisee ebo, kisee asii-sege see ekeata kemaata eto Roh mee inii mée manta kaboo kuwa Roh me daamaa ukuwawoo siyaa agiyoo kuwa mee asii esee ebo, esee asii-sege see ekee siyaa, se maa?

---

† **3:6** Etokaa gipii see mée aseta menaa kuwa ko Yesus me etokaa doometa menaa kuwa. Kuwa menaa ma, Ogatamee ma, mée ma enaataa aagadimisi naadi Waa tadaa mée yapeeta. Idukaa Ogatamee me Musa doodoo Israel bagee paagoo "Ikii kuwa Ni me kiseta menaa uduma daamaa deewoo taai. Taa kiyu ko ikii boowoo taapea" see aseta. Kiya okoo kuwa menaa uduma daamaa deewoo taano taa kemaata mée boowoo seta. Kiya Ogatamee me Yesus doodoo kuwa gipii see menaa mée aseta kuwa me inii daamaa kisee too toowoo siyaa. **3:7** Kel 34:29-35

9 Mikee, kuwa idukaa menaa kuwa se deewoo
seta kaama usiyaato ko mée wigintaata pedeo
kisi naadi menaa okoo kaa agoo kiyaabuu seta.
Kisee kiya Ogatamee me kuwa idukaa deewoo
seta menaa yuwa ebo, asii-sege see ekeata. Kiya
eto mée daamaa kiyaabuusi naadi menaa kuwa
doowoo naadi kaama usiyaato ko esee daamaa,
Wa me kuwa idukaa menaa yuwa mee asii esee
ebo, esee asii-sege see ekee siyaa.
10 Mikee, kuwa idukaa deewoo seta menaa
kuwa ebo, Ogatamee me asii-sege see ekeata
menaa kiya eto ko kisee taa. Apanaa menaa,
esee asii-sege see menaa kuwa agoo naadi kaama
kuwa idukaa menaa kuwa ebo se ekee siyaa.
11 Mee ko kuwa idukaa menaa kuwa petamanii
Ogatamee me asii-sege siyaa kusi-kusii da kuwa
menaa ma enaataa miyaabuu seta kiya eebaa
umiino taa kaa daadaa seta. Kisee kemaata eto
kuwa se daata toono too menaa kuwa mee asii
esee ebo, esee asii-sege siyaa.
12 Inii kuwa eto se daata toono too menaa
agoo yoka inii Wa kaa too dimi kotopiwoo, diitoo
siwoo naadi kaama inii esee uu ma kuwa menaa
yuwa awee da kaa eeweganaa siyaa.
13 Idukaa Musa me Israel bagee paagoo
Ogatamee me asii-sege siyaa kusi-kusii da
taamegee seta see see inii se ukuwayaa. Mee
ko wa me ebeyumaa da kaa kusi-kusii da kuwa
peedi kega, peedi kega koo taaka kuwa Israel
bagee yuwa me kisee se nadeesi naadi ebeyumaa
da kaa taametaata dokaa da mee ekee segee seta.
14 Kisee koo seta kiya kuwa Israel bagee yuwa
me kuwa menaa deewoo naadi kaama okoo dimi
mena eboo keta, eto miya okoo dimi mena kisee

taametaata toogeekea. Mikee, idukaa kaama
kisee too eto miya kuwa deewoo seta menaa
wegayaa kaboo kuwa yeeyaa bagee yuwa okoo
dimi mena taametaata agiyoo da kaa toogee
siyaa mokoo. Kristus Wa me too mee dimi mena
taametaata agiyoo da mee yaoseepeasiyaa.
15 Idukaa kaama eto kenaagoo miya Musa
me menaa wegayaa kaboo okoo dimi mena
taametaata agiyoo da mee kisee too toono too.
16 Kiya dimi mena gepeenta kaama Tuhan kaa
dimi maatayu ko mee taametaata agiyoo da mee
yamaseepeasiyaa.
17 Tuhan see wegayu ko Roh mee. Tuhan
me Roh mee ma tuyaa bagee kuwa okoo kaa
taameekee agiyoo taa, daba toowoo siyaa.
18 Eto ko inii Yesus mikee gaayaa bagee uduma
ebeyumaa da kaa taameekee agiyoo taa ke-
maata Tuhan me asii-sege siyaa agiyoo kusi-
kusii da kuwa inii me ebeyumaa da kaa kaama
mée paagoo daamaa wogaamaaga siyaa mokoo.
Tuhan mee Roh yoka Tuhan Waa ebo, Waa asii-
sege siyaa see see mokoo Roh me inii miya
Tuhan see see inii ebo, inii asii-sege see mée
gakademaayaabuu siwoo segeeki.

4

Yesus me doometa menaa kuwa dabaa see bagee yuwa yiba yamaageeta menaa

1 Ogatamee me inii aii epa mée gaakee kaa
inii Yesus me menaa yadoonaa see bagee mée
kiyaata. Kuwa me kemaata inii daadaa siyaa

3:18 Rom 8:29

agiyoo eebaa kedaa siyaa miya anii kana, ekeasi-
inaka see dimii mee taa.
2 Mée me koogo pedeo ukuwayaa agiyoo kuwa
inii kaa taa. Kuwa mée ego weda kiyaayaa
agiyoo kuwa uduma inii be kaa wisintagaakee.
Mée me dimi ipi kaa mée deebaa taano mee
miya inii taa, Ogatamee me menaa kuwa koopoo
yakiyaano mee miya inii taa. Mée uduma
me 'Okoo mikee menaa too weganaa see bagee
yuwa ii' see kuwa mée gaasi naadi inii kuwa
menaa Ogatamee emaa dagii da kaa mée paagoo
daamaa awee da kaa eewegakomee see.
3 Inii me kuwa etokaa daamaa yaweganaa see
menaa kuwa se nekeeniyaa bagee gaayu ko okoo
mée bogaano yaato doodoo peetaa see bagee
kemaata okoo se nekeeniyaa. Okoo dimi mena
taameekee agiyoo agoo kemaata kuwa menaa se
masemaayaa.
4 Kuwa Kristus mikee gaano taa bagee kuwa
eto mee begaa kaa eboo wa me okoo dimi mena
digiyoo yiba yakiyaata kemaata Kristus me daa-
maa doometa menaa kuwa okoo se nekeenegea.
Kuwa Kristus me menaa doodoo Waa asii-sege
naadi ago wogaamaayaabuu siyaa yuwa kuwa
okoo se deeyaa. Kristus mee Ogatamee Waa see
see Mée yoka, see kuwa okoo ewo.
5 Inii me weganaa see menaa kuwa ko inii
ekaato ogo pege-pege siyaano see naadi menaa
se kiya Yesus Kristus mee Wa too Eboo Tuhan
yoka see menaa kuwa too yaweganaa see. Bedaa
inii ikii me agiyoo aii kiokagee see bagee yuwa
mokoo keta. Inii Yesus Wa me gaata-gaata
doodoo kisee kiukuwageeke.

6 Mikee, idukaa esee petamanii ko Ogatamee
me "Digiyoo yiba kaama awee kaai" see menaa
da wegata. Waa kisee awee kiyaata Mée Wa me
inii me dimi mena yiba miya awee mée kiyaabuu
seta. Mee kaama ko inii me Kristus Wa me
ebeyumaa da kaa kusi-kusi peedaa siyaa yuwa
deeyaa mokoo inii miya Ogatamee Waa ebo, Waa
asii-sege see kuwa inii Kristus doodoo kisee awee
da kaa mée ipi kiyaayaa.*
7 Inii me kuwa yaweganaa see menaa kuwa
esee ebo kiya inii esee dabaa see bagee yuwa too.
Dabaa see otaawee yiba maayaa mokoo kuwa
esee ebo menaa yuwa inii dabaa see bagee yuwa
yiba mée yamaageemi. Mee ko inii Yesus me
menaa yadoonaa see kaboo inii ekaato pesee da
kaa se kiya Ogatamee Wa me esee ebo see pesee
da kaa too yadoonaakea ii see kuwa mée me
awee da kaa mée nekeensi naadi Wa me menaa
kuwa inii kisee dabaa see bagee yuwa yiba mée
yamaageemi.
8 Inii yaai-yaai, dimi gaagaa siyaa agiyoo kuwa
maamaa eebaa kitaa kaama mega, kitaa kaama
mega, kisee medaa segee siyaa kiya inii kaa
umina mée tagimaano taa. Inii kaasee ukuwaa-

4:6 Kej 1:3, 1Yoh 5:19-20 * **4:6** Kristus Wa me ebeyumaa da kaa kusi-kusi peedaa siyaa see menaa mee ko idukaa Musa me Ogatamee paagoo aadee segee seta kaboo Ogatamee me asii-sege siyaa yuwa kuwa me Musa me ebeyumaa da kaa kusi-kusi peedaa seta. Kristus Waa miya ebeyumaa da kaa kusi-kusi peedaa siyaa mokoo. Wa me kuwa kusi-kusii da kuwa daamaa mée deeyaabuu siyaa yoka inii me Kristus deeyaa naaki Ogatamee Waa ebo, Waa asii-sege ii see kuwa daamaa nekeeniyaa, see menaa mee. **4:7** 1Kor 2:3-5

pea, maasee ukuwaapea segeeke kiya inii ae-wae
naadi kana, ekeasiinaka see dimii mee taa.
9 Mée me inii mée wegee-wegee taa see kiya
Tuhan me inii too mée ekeasiino taa. Mée me
inii mée maamaa dakamekomee taa see kiya
bogaano taa.
10 Yesus boota-boota kuwa inii me maa da yiba
kisee too doonaa segeeke. Mee ko Yesus Waa aya
tuyaa-tuyaa kuwa miya inii me maa da yiba topa
ii see kuwa mée me mée deesi naadi inii Yesus
boota-boota kuwa doonaa see.
11 Mikee, inii aya toogee siyaa kaboo inii Yesus
kaa mée boosi naadi mée ekegatagaa segeekea.
Mee ko inii me maa da mee booyaa agiyoo too
kiya Yesus Waa aya tuyaa-tuyaa kuwa inii me
maa da yiba topa ii see kuwa mée me awee da
kaa mée deesi naadi kaama kuwa mée booyaa
agiyoo maamaa eebaa medaa segee siyaa.†
12 Kisee kemaata inii yaato mée booyaa agiyoo
kuwa eebaa. Kiya ikii yaato ko aya tuyaabuu
siwoo siyaa bagee kuwa eebaa kedaaka.
13 Inii dimi gaagaa siyaa agiyoo eebaa kiya
inii Yesus mikee nao see gaawooke. Idukaa
ebeamaata menaa ena mee ko kisee: "Anii
mikee nao see gaaga. Kisee kemaata anii mena

4:11 2Kor 12:10 † **4:11** "Yesus boota-boota kuwa inii me maa da yiba kisee too doonaa segeeke" see menaa mee ko mée me Yesus booyaata kuwa see see inii miya Waa ma aagadi-maagadi naadi kaama mée me kisee mée wegee-wegee siyaa, see mee. Bedaa Yesus aya andoo peeyaata toowoo siyaa see see miya mée me inii mée wegee-wegee siyaa kaboo inii Waa ma aagadi-maagadi naadi kaama Waa aya andoo peeyaata pesee da mee agoo see bagee yuwa ii see kuwa awee da kaa mée deeyaa, see menaa mee.

wegataaka" see menaa ebeamaata. Inii miya kisee. Inii Yesus mikee nao see gaage. Kisee kemaata inii mena yawegawooke.

14 Mee ko Tuhan Yesus aya andoo peeyaata Mée Wa me inii miya Yesus ma aagadi-maagadi naadi aya mée andoo peeyaabuu taatagi. Kisee inii aya mée peeyaabuu seta kaama ikii ma enaataa Wa paagoo badaa mée maagiitagi, see kuwa inii ipi kemaata kaama mena yawegataa see.

15 Mikee, inii Wa me menaa yaweganaa segee naadi kaama dimi gaagaa siwooke kuwa uduma inii ikii kaa too. Ogatamee me esee mée epa kaa menaa yeeyaa bagee kuwa maamaa eebaa kedaasi naadi inii kuwa menaa yaweganaa segee see. Kuwa menaa mikee gaayaa bagee eebaa kedaa siwoo naadi kaama Ogatamee kiiboo, paamee see menaa kuwa miya eebaa kedaa siwoo taapa. Kisee ukuwawoo naadi kaama Ogatamee Waa ebo, Waa asii-sege, kisee ekee siwoo siyaa.

Inii má yaato dabaa kiwoo, pedeo kiwoo see kiya dimi mena yaato daamaa pesee kiwoo, gipii kiwoo siyaa menaa

16 Kisee kemaata inii daadaa siyaa agiyoo eebaa kedaa siyaa miya inii kana, ekeasiinaka see dimii mee taa. Inii má yaato dabaa kiwoo, pedeo kiwoo see kiya inii dimi mena yaato ko egapii gakata daamaa pesee kiwoo, gipii kiwoo siyaa.

4:13 Mzm 116:10

17 Mee ko inii eto ae-wae, dimi gaagaa segee
siyaa yuwa kuwa edo agiyoo se, keedaa agiyoo
too. Inii kuwa agiyoo yuwa doowoo, umiwoo
segeeke kuwa me inii kaa esee ebo, esee asii-
sege siyaa agiyoo maamaa eebaa daamaa mée
yaagoo kiyaabuu siwoo siyaa, kisee too iminoo
miya, iminoo miya. Kuwa uduma esee ebo, se
gaamaayaa, inii eto ae-wae, dimi gaagaa siyaa
agiyoo kuwa see see se.
18 Mikee, kuwa ae-wae siyaa agiyoo kuwa
peedi, eto emaa me deeyaa agiyoo yuwa too yoka
inii kuwa agiyoo kaa dimi gaagaa siwoo see se.
Kiya inii kuwa emaa me se deeyaa agiyoo kuwa
kaa too daamaa dimi gaagaa siwoo segee siyaa.
Deeyaa agiyoo kuwa ko keedaa agiyoo too kiya
se deeyaa agiyoo kuwa gaayu ko kisee too iminoo
miya, iminoo miya toowoo siyaa.

5

1 Mikee, inii me maa to mee, inii magaa da kaa
keedaa toogee see ee to mee kisee kabayaayu ko
Ogatamee me mée yaagoo kiyaakee ee agoo, see
kuwa inii ipi. Kuwa ee kuwa ko mée me yagaa
me maatagaano taa see ee, iminoo miya, iminoo
miya toono too ee mee, epoo to wodoo agoo.
2 Inii epoo to wodoo kaa kaama gipii see ee mee
doka maayaa mokoo ni kaa namaataagi naaki
ou see dimii mee ebo. See kemaata inii eto mee
keedaa see ee yiba toogee see kaboo inii dimi aa-
waa segeekea.

4:17 Rom 8:18 **4:18** 2Kor 5:7, Rom 8:24-25 **5:2** Rom 8:23

3 Inii boota kaama má tago toowoo see kuwa
be, gipii see ee mee ni kaa namaataagi naaki ou
see dimii mee gaawoo see.
4 Mikee, inii eto mee keedaa see ee yiba
toogee see kaboo edo see agiyoo inii kaa mée
yadootagaa siwoo siyaa yoka inii aa-waa segee
see too. Inii eto mee maa to mee ekeasiino ede
see dimii mee taa kiya eto mee aii booyaa maa
to mee wodoo taa mee kisee too toowoo see maa
to mee inii kaa mée yamaatagaano kuwa inii
ede. Kisee inii kaa mée yamaatagaano taa kaa
omegee, toogeekea kuwa me inii dimi aa-waa
segee siyaa.
5 Mee gipii see maa to mee inii daamaa
masisi naadi mée yaipiipii taa see Mée mee ko
Ogatamee. Wa me bagee maniyaa agiyoo apanaa
yuwa kuwa inii taa ma taa masiitagea ii see kuwa
nekeensi naadi Wa me Roh mee keta inii aii mée
manta.

6 Kuwa me kemaata inii makii taa, kisee too
pesee ma umiwoo, toowoo see. Inii eto mee maa
to mee ma toogee see kaboo inii Tuhan ma epo
enaataa eetoowoo see yoo beesekaa toogeekea,
see kuwa inii ipi.
7 Mikee, eto kiipaa inii Waa se deetaa see kiya
inii mikee gaawoo, Wa kaa too dimi maawoo,
umiwoo, toowoo see. Inii kuwa eto deeyaa
agiyoo kuwa kaa dimi se maawoo siyaa.
8 Eto inii Waa se deetaa see kiya inii dimi mena
makii taa see kaa pesee ma totaakea. Bedaa inii
me maa to mee ekeata kaama Tuhan paagoo epo

5:5 2Kor 1:22, Ep 1:13-14 **5:7** 2Kor 4:18, Rom 8:24-25

enaataa toowoo taano ede see dimii mee miya
ebo.
9 Inii kisee dimii ebo kemaata inii eto maa to
yiba umiwoo, toowoo siyaa miya, inii me maa to
ekeata Wa paagoo umiwoo, toowoo siyaa miya
inii me Waa dimi wikii-wikii siyaabuu siwoo
taapa see dimii mee gaawoo, umiwoo siyaa.
10 Mee ko inii uduma taa ma taa inii me
ukuwagee seta yuwa doodoo mée manisi naadi
Kristus ikigii to kaa yiinaagiitagea. Inii mée
gakata inii me maa to yiba toogee seta kaboo inii
me ukuwagee seta yuwa doodoo daamaa agiyoo
miya, pedeo agiyoo miya mée maniitagi yoka inii
eto Waa dimi wikii-wikii siyaabuu siwoo taakea.

Kristus doodoo inii Ogatamee ma mée emee-emee siyaata menaa

11 Tuhan mee kisee Wa too wedaano, kisee Wa
too ebo ekee taano kuwa inii ipi. Inii kisee ipi
kemaata kaama apanaa bagee miya okoo Tuhan
mee kisee ekee segeesi naadi inii maamaa asenaa
segee see. Ogatamee me inii dimi mena esee mée
nekeenigi, bedaa kisee ikii me inii kisee bagee ii
see mée nekeenegea see kuwa anii ede.
12 Ni me kisee kisega menaa kuwa ko inii bedaa
kaagaa ena ma ikii me inii mée yaapaageesea
naadi kisega menaa se. Kiya ikii me inii kaa
ede ma, ede ma dimii kaa kuwa ebo poga-poga
bagee yuwa paagoo "Paulus nuwaa okoo kisee
bagee ii" see kuwa ikii me daamaa inii kaa mée
yawegasea naadi kisega. Kuwa ebo poga-poga
bagee kuwa ko okoo tapaato yaato kaa mée me

5:9 Plp 1:20-23 **5:10** Mat 16:27, 1Pet 1:17

naapaagee taano ede see bagee yuwa. Kiya okoo
semoo yiba yaato gaayu ko okoo dimi mena
daamaa se muniwoo see bagee yuwa.*
13 Mée me inii taki-takii meanta kaama koo
senaa see bagee yuwa mokoo, see mée gaayaa
miya koosi. Ogatamee me Ni kaa daamaa
naukuwanaa see bagee yuwa ii see mée gaagi.
Bedaa inii dimi awee kaa daamaa ukuwanaa see
bagee yuwa ii see mée gaayaa miya inii kisee ikii
kaa daamaa kiukuwanaa segeeke.
14 Inii kisee daamaa ukuwanaa segeeke mee
ko Kristus Wa me epaa mee me inii pesee
kiwoo naadi kaama omaago ma yaukuwanaa
segeeke. Mikee, Mée ena me mée uduma kaa
mée yaboota. Mee kaama ko mée uduma okoo
mée bogaano yaato too peanta ii see kuwa inii
nekeeniyaa.
15 Kristus Waa mée uduma kaa mée yaboota
mee ko inii Wa me daamaa mée umiwoo, toowoo
siyaabuu seta bagee kuwa inii ekaato kaa umi-
woo, toowoosi naadi mée yaboota se kiya Wa
kaa too. Inii kaa mée yaboota kaama aya andoo
peeta Mée mee inii Wa kaa too umiwoo, toowoosi
naadi Wa me inii kaa mée yaboota.
16 Kuwa me kemaata eto kaama wodoo inii me
mée si yawiginiyaa. Mée me 'Waa kisee mée,
waa kisee apii' see yawiginiyaa-yawiginiyaa
kuwa see see inii se ukuwayaa. Idukaa inii me

---

* **5:12** Okoo tapaato yaato kaa mée me naapaagee taano ede see gaayaa bagee kuwa ko Paulus wisineekee bagee yuwa. Okoo me 'Mée me waa ebo bagee, waa mena wegaano omaago, kisee mée to ii see nadeegea naaki ou' see dimii gaayaa bagee kuwa. **5:15** Tit 2:14, 1Pet 4:1-2

Kristus mee aii kisee Mée to yoka, see yawiginta
kiya eto inii kisee dimii taa.
17 Kisee kemaata okoo Kristus ma dimi aagadi-
maagadi siyaa bagee kuwa ko gipii see bagee
yuwa ogaataayaa. Kuwa idukaa iyee-payee kuwa
taa kedaa seta kaama gipii see iyee kuwa agoo
kedaa siyaa.
18 Kuwa uduma Ogatamee me daamaa mée
yaukuwaaniyaayaa agiyoo. Wa me Kristus
doodoo inii Waa ma mée emee-emee siyaabuu
seta. Bedaa Ogatamee me mée tomaa-tomaa
yuwa Waa ma emee-emee siyaano menaa kuwa
nadoonaasi naadi inii kaa mée yadootaata.
19 Mee ko Ogatamee me Kristus doodoo uwoo
to, magaa to mée tomaa-tomaa kuwa uduma
okoo Waa ma menaa yuwa se neke-nekee seta
uduma wisintaata kaama okoo Waa ma emee-
emee siyaabuu seta. Bedaa Wa me mée tomaa-
tomaa yuwa Waa ma emee-emee siyaano menaa
kuwa nadoonaasi naadi inii kaa mée yadootaata.
20 Kisee kemaata inii ko Kristus kaa menaa
nadoonaasi naadi pooi see mée aseta bagee
yuwa. Kuwa menaa yuwa Ogatamee me inii
doodoo mée yuwa paagoo omaago ma asenaa
siyaa. Eto ko inii Kristus ekaa da yadoonaa see
bagee yoka inii omaago ma mée paagoo asiino
ko: Ikii Ogatamee ma emee-emee taai, see menaa
mee.
21 Kristus mee pedeo ena ma taa, pedeo ewo
see Mée kiya Ogatamee me inii me pedeo yuwa
Wa kaa mée yadootaata. Kisee yadootaata
kemaata Kristus Waa miya pedeo bagee mokoo

5:17 Rom 6:4, Ep 2:10 **5:18** Rom 5:10-11, Kol 1:20-22

keta. Mee ko inii Kristus ma aagadi-maagadi naadi kaama Ogatamee me okoo sikii, okoo miya nao see mée diino see naadi inii me pedeo yuwa Kristus kaa mée yadootaata.

6

1 Inii kisee Ogatamee me agiyoo kuwa Waa ma epo enaataa ukuwagee see bagee kemaata inii maamaa kisiino ko: Kuwa Ogatamee me inii kisee mée aii epa kaa Kristus doodoo daamaa mée yaukuwata menaa kuwa ikii daamaa mase-maamea yoka eto ko kuwa menaa otoopa se taai.
2 Idukaa Ogatamee me aseta menaa ena mee ko kisee:
"Ani me epa kagaata naagoo ko a me naogeta menaa kuwa kayeeta,
bedaa Ani me daba kadaagimaa peeyaata naagoo Anii a kaa katabogeta, see aseta" *Yes 49:8*
see menaa ebeamaata. Kuwa mikee menaa yoka daamaa nekeenii: Eto ko Wa me mée epa kiyaa naagoo kega, bedaa eto kenaagoo ko inii daba mée daagimaa peeyaano naagoo pakaamaaga.

Paulus me daamaa ukuwagee seta iyee kaa menaa

3 Inii me Ogatamee kaa yaweganaa, yaukuwanaa siyaa yuwa kuwa mée me yaai, koopoo, pedeo yoka see menaa kuwa inii kaa mée si yawegasi naadi inii kisee pedeo mée gaayaa agiyoo ena ma inii se ukuwayaa.
4 Inii ko mikee Ogatamee me agiyoo daamaa yaokagee see bagee yuwa ii see mée nekeensi

---

5:21 Yes 53:9-11, Rom 8:3-4, 1Pet 2:22-24

naadi inii me ukuwayaa, peeyaa yuwa uduma
yiba inii kisee bagee yuwa ii see awee da kaa
daamaa mée deeyaabuu segeeke, kuwa ko kisee:
mée me mée wegee-wegee siyaa yiba miya, inii
ae-wae, dimi gaagaa siyaa yiba miya, kuwa
uduma yiba inii esee makii taa.
5 Bedaa kopaa mée dakamiyaa kaboo miya,
digiyoo ee yiba mée dogeamaayaa kaboo miya,
mée me mée peepuu siyaa kaboo miya, inii
kana ma, kana ma ukuwagee siyaa kaboo miya,
inii toomoo umiino naka kaboo miya, naano
agiyoo taa kaa naadi kiyaa kaboo miya inii
kuwa uduma yiba inii mikee Wa me agiyoo
daamaa yaokagee see bagee yuwa ii see kuwa
mée paagoo deeyaabuu segeeke.
6 Bedaa mée me inii kisee bagee ii see mée
nekeensi naadi ukuwayaa-ukuwayaa kuwa ko
kisee: inii pedeo dimii, pedeo menaa taa, inii
dimi ipi, inii dimi mena animaata totaa, dimi
dapuu, inii Roh Kudus ma epo enaataa eetotaa,
inii me mée esee epa gaataa,
7 inii mikee menaa too yawegataa, Ogatamee
me pesee kaa yaukuwataa, inii kisee ukuwawoo
segee naadi kaama mée me okoo kisee bagee
ii see mée nekeenegea. Bedaa mée me yape
paagoo poono see naadi okaa, mapeda ipiipii se-
maata doonaa siyaa see see mokoo inii miya inii
ekaato ipiipii semaata Ogatamee me gaata-gaata
yuwa too omaago ma yaukuwagee siwooke.
8 Inii kisee too omaago ma yaukuwagee si-
wooke kuwa ko mée me inii ebo mée ekeasiyaa
miya, peedi mée ekeasiyaa miya, bedaa mée me
inii mée yaapaagee siyaa miya, mée wisiniyaa

miya inii kisee too omaago ma yaukuwagee
siyaa. Inii mikee menaa too yaweganaa see
bagee yuwa kiya mée deebaa see bagee yuwa too
see mée gaageekea.
9 Mée me inii aii bagee yuwa too see mée
deegeekea kiya inii ekaa yuwa ogo pege-pege see
bagee yuwa, bedaa inii bogaano see koo taake
keenda kiya daamaa aya toogeeke. Mée me inii
mée dakamegeekea kiya mée booyaano taa.
10 Inii dimi boodi ketaa see kiya inii ede ma,
ede ma kisee too umiwoo, toowooke. Inii daba
bagee yuwa too kiya inii me mée eebaa okoo
senawii mokoo kiyaabuu siwooke. Inii agiyoo
taa see bagee yuwa kiya inii agiyoo uduma epoo
bagee yuwa.
11 Ikii Korintus magaa kaa bagee yuwa, wae.
Kuwa menaa kuwa inii dimi mena ikii kaa maa-
maa kiekegataata kaama awee da kaa daamaa
kisege. Inii me dimii mee ikii me awee da kaa
mée deegea.
12 Inii me kiepa dimii mee ebo kega, peedi
kaano taa kiya ikii me mée epa dimii mee peedi
kega see kuwa kideege.
13 Ikii ni me yogaa yuwa see see mokoo anii
kisiinaka, mee ko inii dimi mena maamaa ikii
kaa kiekegataage see see ikii miya ikii dimi mena
inii kaa maamaa mée ekegatagaai.

Yesus mikee se gaayaa bagee yuwa ma se aagadi taai naadi menaa

14 Eto ko Yesus mikee se gaayaa bagee yuwa
ma ikii aagadi siyaa yoka gaai. Daamaa

6:10 Rom 8:32, 2Kor 8:9

topoo ukuwaano see bagee ma, pedeo koopoo
ukuwaano see bagee ma kuwa ena doodoo naadi
kaama aagadi siyaa ye? Awee ma, digiyoo ma
kuwa enatapa kiyaa ye?
15 Kristus ma, Belial ma ekea ena dimii, ena
menaa kiyaa ye? Yesus mikee gaayaa bagee ma,
mikee se gaayaa bagee ma kuwa dimi aagadi-
maagadi siyaa ye?
16 Ogatamee me ee ma, makapaa ogatamee
ebea-ebea ipiipii seta yuwa ma kuwa aatabi siyaa
ye? Toono Too Mée Ogatamee Wa me ee mee ko
inii too yoka se aatabi siyaa. Mee see see menaa
kuwa Ogatamee me idukaa aseta, mee ko kisee:

"Anii okoo ma epo enaataa eetoogee taapa,
Anii okoo yupii umiwoo, toowoo taapa,

Anii okoo me Eboo Ogatamee kiwoo taapa,
bedaa okoo Ni me bagee yuwa kaapea" see
menaa ebeamaata. *Im 26:12*
17 Kisee kemaata Tuhan me idukaa mena ena
miya wegata, mee ko kisee:

"Kuwa Ni yaato taa see bagee kuwa okoo paagoo
se eetooi, okoo too pe-wigintagaai.

Mée pedeo kiyaayaa agiyoo si yaadee taai.
Ikii kisee ekeasiyu ko
Anii daamaa badaa kimagaapa. *Yes 52:11*

18 Anii Ikiitaagi kaapa,
bedaa ikii paayogaa miya, api miya Ni me
yogaa yuwa kaapea,
see kuwa Se-pesee, We-pesee Tuhan me
menaa mee" see menaa ebeamaata.

6:16 1Kor 6:19, 10:21 **6:18** Why 18:4, 21:7

7

1 Ni me epa see bagee yuwa, ikii kuwa
Ogatamee me aseta menaa kuwa daamaa ne-
keenii. Wa me "Anii kisee daamaa kiukuwaata,
kisee daamaa kiukuwaaniyaabuu taata" see mée
aseta yoka pedeo mée kiyaayaa agiyoo uduma
inii ekaato niiwetogekumii. Inii má yaato miya,
dimi mena yaato miya kuwa agiyoo yuwa me
pedeo mée kiyaayaa yoka se aatabi taai. Inii
Ogatamee Wa too weda, Wa too ebo ekee see
dimii kaa kuwa inii me pedeo yuwa umina
niiwigineepii siwoo taai.

Paulus me ede ma, ede ma seta menaa

2 Eto ko ikii dimi mena inii kaa mée ekegata-
gaai. Inii me ko ikii mée ena ma pedeo
yaukuwaano taa, inii mée ena ma pedeo kiyaano
taa, bedaa inii ikii me kepee kuwa ou dimii kaa
kideebaa taano taa.
3 Anii kuwa kisega kuwa ko ikii me kisee pedeo
mée ukuwagea naadi kaama kisega menaa se.
Mikee, ikii inii ma dimii menaa kaa topea, see
kuwa anii yumakaa kisega. Inii esee kiepa kege,
kisee too inii paaya booyaa yoo too, bedaa inii
paaya umiyaa, tuyaa yuwa yiba miya kisee kiepa
kiwoo taape.
4 Anii dimi mena ikii kaa esee kiekegataata
kaama kuwa menaa yuwa daamaa awee da kaa
kisega. Ani me ikii kaa "Okoo kisee bagee yoka"
see menaa kuwa maamaa kiapaagee siwooka.
Inii ae-wae siyaa agiyoo kuwa esee eebaa kedaa
siyaa miya ni me dimi menaa da daamaa pesee

7:1 Plp 2:12, Tit 2:11-14

kedaa naadi kaama ikii kaa esee ede ma, ede ma segeeka.

5 Mikee, inii Makedonia wee kaa peemaata kaama inii má dabaa, inii ae-wae, dimi gaagaa siyaa agiyoo eebaa kedaaka. Kuwa ko mée eebaa inii ma aawisii segee naadi kaama gaagaa ebo, bedaa inii dimi yiba miya weda kiyaa agiyoo kuwa eebaa.
6 Kisee kiya Ogatamee mee Wa me inii kisee ae-wae naadi kaama dimi mena dabaa kedaa siyaa bagee yuwa dimi mena daamaa pesee mée kiyaabuu taa see Mée. Wa me Titus mee inii paagoo daamaa mée yamiyaami kemaata inii dimi mena daamaa pesee mée kiyaami.
7 Ogatamee me inii dimi mena daamaa pesee mée kiyaami mee ko Titus mee Korintus magaa kaa ikii paagoo meegeemi mee kaa too se kiya ikii me waa dimi mena daamaa pesee kiyaabuu semea mee kaa miya. Titus mee meemaata kaama wa me inii paagoo ikii kaa mée eewegami menaa kuwa ko kisee: "Paulus mee inii ma mée eetoogeeki naaki ou see nasegea" see mée eewegami. Bedaa ikii me anii gaagaa ebo nasiyaamea kuwa kaa ikii sooi, yaai naadi kaama eto ikii me ani kaa daamaa naukuwaano too see dimii mee agoo see kuwa miya mée eewegami. Wa me kuwa menaa inii mée eewegagi naaki anii esee ede ma, ede ma sema.

8 Ni me miyoo taa mena pesee kaa kiebea-maama kapogee mee me ikii dimi boodi ebo kisiyaama kiya anii mee kapogee mee yaebea-maama mee pedeo yoka, see dimii mee anii gaano taa. Mikee, ni me kiebeamaama kapogee

mee me ikii dimi boodi kikiyaama kuwa kaa anii
miya dimi gaagaa sema. Kiya ikii me dimi boodi
kemea kuwa keedaa too, kisee too se.
9 Eto ko anii ede ma, ede ma segeeka. Mee
ko ikii dimi boodi kemea kuwa kaa se kiya ikii
dimi boodi kaa ikii me pedeo yuwa ekeata kaama
Ogatamee ma dimii menaa kaa too toogeekea
kemaata anii ede ma, ede ma segeeka. Inii
me kiebeamaame menaa kuwa kaa ikii dimi
boodi kemea kuwa Ogatamee Wa me gaata-gaata
doodoo ikii kisee kikiyaami, inii me se. Inii me
mena pesee kaa kiebeamaame menaa kuwa kaa
ikii pedeo kikiyaano taa.
10 Mee ko Ogatamee Wa me gaata-gaata doodoo
dimi boodi mée kiyaayu ko usiyaato ko daamaa
too kiyaa. Mée me dimi boodi kaa okoo me
pedeo yuwa ekeata kaama Waa ma dimii menaa
kaa too toogee naadi kaama daba daagimaa
peeyaa. Kuwa me kemaata okoo dimi se gaagaa
siyaa. Kiya magaa da kaa aii bagee okoo dimi
boodi kaano mee gaayu ko usiyaato ko boota
kaama wigintaayaa.
11 Eto ko ikii daamaa nekeenii: Inii me pesee
ma kiebeamaame menaa kuwa kaa ikii dimi
boodi kemea. Kiya kuwa ikii dimi boodi ke-
mea kuwa Ogatamee me gaata-gaata doodoo
too kemaata ikii yiba daamaa dimii, daamaa
menaa maamaa eebaa kimiyaabuu simi, kuwa
ko kisee: Mee ikii paagoo pedeo agiyoo ukuwapi
mée to mee wa me ukuwata agiyoo mee ikii
yaai, weda naadi kaama inii wa yaato se kaai
see dimii mee Ogatamee me ikii paagoo daamaa
kimiyaami. Bedaa ikii me Paulus mee inii ma

mée eetoogeeki naaki ou see dimii mee ma, ikii me ni kaa daamaa too naukuwaano ede see dimii mee ma, ikii yupii mée me pedeo agiyoo kaa pedeo ukuwataa to mokoo da maniino weda taa see dimii mee ma kuwa uduma miya Ogatamee me ikii paagoo daamaa kimiyaabuu simi. Ikii kuwa dimii agoo naadi kaama eto ko ikii kaa pedeo menaa taa yoka, see kuwa anii awee da kaa kinekeenega.

12 Kuwa me kaama anii miyoo taa mena pesee kaa kiebeamaama kapogee mee ko mee pedeo agiyoo ukuwapi mée to mee kaa kisee yaukuwaai see kisiino see naadi kiebeamaama se. Bedaa mee mée to me pedeo yakiyaata mée to mee kaa kisee yaukuwaai see kisiino see naadi kiebeamaama mee miya se. Kiya Ogatamee emaa dagii da kaa ikii me 'Mikee, inii Paulus nuwaa kuwa yaato bagee ii' see kuwa nekeensea naadi kiebeamaama kapogee mee.

13 Ni me kiebeamaama menaa kuwa ikii daamaa masemaamea kemaata inii dimi mena daamaa wikiindaake.

Mee kaa too inii dimi mena daamaa wikiindaake se kiya Titus mee ikii paagoo peegeeta kaama ede ma mée eewegami menaa kuwa kaa miya inii ede ma, ede ma segeeke. Mee ko Titus waa ikii paagoo peemaata kaama ikii me waa dimi mena daamaa yatamooniyaamea.

14 Mikee, ani me waa ikii paagoo pooi see asiino taa kaboo anii ikii kaa wa paagoo "Okoo kisee bagee yuwa yoka" see kiapaagee see menaa eebaa waa asema. Waa ikii paagoo peemaata kaama ikii kisee daamaa bagee yuwa ii see kuwa

kideemi, ni me waa aseta-aseta. Ni me miyoo taa
kuwa wa paagoo ikii kaa kiapaagee seta menaa
kuwa mikee menaa too yoka naadi kaama anii
kiede kema. Ikii me ego weda see dimii mee ni
kaa namiyaano taa. Inii me kiiwegata menaa
kuwa uduma mikee menaa too see see mokoo
inii me Titus paagoo ikii kaa kiapaagee see
menaa kuwa miya mikee menaa too ii, see kuwa
eto awee da kaa nekeendaa siyaa.
15 Titus mee ikii me weda ma, totomo ma
badaa maata kaama wa me menaa daamaa
yayeemea kuwa me eto wa me ikii kineke-nekee
ebo, wa me ikii kiepa see dimii mee miya esee
ebo.
16 Eto kaama wodoo ikii agiyoo uduma yiba
daamaa too ukuwagee taapea ii see dimii mee
kigaaga yoka anii ikii kaa ede ma, ede ma taaka.

8

Yudea wee kaa daba bagee yuwa kaa kepe kutumeeii segee seta kuwa se ekeasii naadi menaa

1 Neebee nokaa yuwa, Ogatamee Wa me epaa
mee Makedonia wee kaa Yesus mikee gaayaa
bagee yuwa okoo kaa aii manta kaama daamaa
dimii, daamaa menaa yakiyaata menaa kuwa
inii me kisiinake, mee ko kisee:
2 Kuwa bagee kuwa ae-wae, dimi gaagaa ebo,
kisee gaadee seta agiyoo eebaa kiya okoo me ede
see dimii mee miya esee maamaa eebaa kedaa
seta. Kisee ede see dimii mee ebo kedaa naadi
kaama okoo kepe aii kisee manemea. Okoo kepe
eebaa taa, esee daba bagee kiya kabu taa kaa
apanaa daba bagee yuwa maniinaka see dimii

mee esee maamaa ebo kedaa naadi kaama kepe
aii kisee manemea.
3 Mikee, okoo me agoo kiyaa yuwa doodoo too
manemea se kiya kuwa asii miya manemea, see
kuwa mikee kisega.
4 Mée me okoo paagoo idimegea naadi kaama
manemea se kiya okoo me too 'Inii me miya
kuwa Yudea wee kaa Yesus mikee gaayaa bagee
yuwa paagoo daamaa maniino gaano pedeo
yoka' see dimii gaata kaama manemea. Okoo
me inii kuwa daba bagee yuwa kepe manegea
naaki ou see dimii mee ebo kaa okoo me inii
paagoo asiino, "Kuwa inii me kepee kuwa miya
masegeeta okoo paagoo yadogaai" see maamaa
mée asemea.
5 Petamanii inii me gaano, 'Okoo me kisee
maniipea, kisee maniipea' see gaame kiya taa.
Okoo me kepe too manemea se. Okoo kepe
maniino taa kaboo okoo ekaato Tuhan paagoo
keta daamaa ekega-maneemea. Kiyoo kaama
bedaa okoo ekaato inii kaa miya daamaa mée
ekega-maneemea, mee kaama too kepe mane-
mea. Okoo me kisee kepe maniino taa kaboo
ukuwata-ukuwata kuwa ko okoo Ogatamee me
gaata-gaata doodoo too daamaa ukuwamea.
6 Kisee kemaata ikii me kepee gaayu ko ikii
me kuwa miyoo taa epa kaa maniino see kepee
kuwa Titus me kutumeeii simi see see eto bedaa
ikii me maniiino see kepee apanaa topa yuwa
kuwa miya wa me kikutumeeiisi naadi inii me
"Okoo paagoo pooi" see menaa kuwa wa paagoo
maamaa asege.
7 Eto ikii me daamaa umiwoo, toowoo siyaa

iyee-payee kuwa maamaa eebaa, kuwa ko kisee:
ikii me Yesus mikee gaano dimii mee ebo, ikii
mena wegaano ipi, ikii ipi see dimii mee ebo, ikii
me daamaa ukuwaano too dimii mee omaago,
bedaa ikii me inii epa mée gaayaa dimii mee
miya ebo. Ikii kisee daamaa iyee-payee kuwa
maamaa eebaa see kaa umiwoo, toowoo siyaa
see see eto miya ikii me daba bagee maniino
dimii mee miya ebo kiyaai.
8 Anii kuwa kisega kuwa ko ikii kisee ukuwaai,
kisee manii see kisega menaa kuwa se. Kiya
apanaa magaa kaa bagee okoo me kepe maniino
ou dimii mee ebo kiyaa see see mokoo ikii miya
ikii me kisee epa kaa maniino dimii mee ebo ye,
taa ye see kuwa anii kidiino see naadi kisega
menaa.
9 Mee ko inii epoo Mée Tuhan Yesus Kristus
Wa me mée epa dimii mee ikii miya ipi. Waa
senawii kiya ikii kaa Waa daba bagee ena mokoo
keta. Mee ko ikii miya senawii kesea naadi Waa
ekaato daba bagee ena mokoo kiyaata, see kuwa
naadi kaama kisega.
10 Eto ko ni me 'Ikii kisee ukuwaano daamaa
yoka' see gaano dimii mee ko kisee: Ikii tahun
miyoo taa ikii me kepe maniino ede see dimii
gaata kaama kepe manemea. Ikii me keta kisee
manemea, bedaa kisee maniino dimii mee miya
ikii me keta gaamea, apanaa magaa kaa bagee
okoo me uuto.
11 Ikii tahun miyoo ede ma kepe maniipa see
dimii mee gaawoo semea see see eto miya ikii
me kepe agoo kiyaa yuwa doodoo esee ede ma

8:9 Mat 20:28, Rom 8:32, 2Kor 6:10, Plp 2:6-8

mantaata sikii kiyaano daamaa see kuwa anii gaaga.

12 Mee ko ikii esee ede ma aii maniyu ko ikii eebaa agoo kiyaa miya, eebaa taa peenaa too kiyaa miya, ikii me agoo kiyaa yuwa doodoo esee ede ma aii maniyaa yuwa kuwa Ogatamee me daamaa masiipi.

13 Ni me ikii kisee maniino daamaa see kisega mee ko kuwa ikii me kepee maniipea bagee yuwa okoo kuwa kepee masemaata kaama daamaa pesee ma omegee, toogee siyaa kiya ikii too kepe taa kaa dimi gaagaa see kaa omegee, toogee taai see kuwa kisega se. Okoo ma ikii paaya uduma endagii, uduma daamaa omegee, toogeesea naadi kisega.

14 Mee ko eto kiipaa ikii me peenaa eebaa kiyaa yuwa kuwa me okoo sikii taa bagee yuwa daamaa sikii yakiyaayaa. Bedaa mee kaama wodoo ko ikii sikii taa kiyaa kaboo okoo miya okoo me peenaa eebaa kiyaa yuwa kuwa me ikii daamaa sikii kikiyaayaa. Kisee aii aamanee segee naadi kaama uduma endagii, uduma daamaa omegee, toogee siyaa.

15 Kisee endagii see kaa menaa ena mee idukaa ebeamaata, mee ko kisee:

"Eebaa maseeii siyaa bagee kuwa maakaa taa,
bedaa eebaa taa maseeii siyaa bagee kuwa miya sikii taa see taa" see menaa ebeamaata. *Kel 16:18*

Titus ma, mée wiya ma okoo daamaa badaa magaai naadi aseta menaa

16 Eto ko ani me ikii kiepa kaa daamaa
kiukuwaano ede see dimii mee Ogatamee me
Titus me dimii yiba miya yamiyaagi yoka anii
Ogatamee paamee dimii mee ebo.
17 Mikee, inii me waa asiino, "Kuwa okoo me
maniino see kepee kuwa aa pe-kutumeeii taape
ye" see asiyaa naaki wa me "Daamaa, ede" see
asigi. Inii kisee wa paagoo asigi kiya inii kuwa
asiino taa kaboo miya wa me too ikii paagoo
poopa see dimii agoo.
18 Bedaa Yesus mikee gaayaa bagee mée waa
ena miya Titus ma enaataa pooi see inii me
asege. Mee mée to Yesus me menaa daamaa
yaweganaa see mée to kemaata apanaa magaa
kaa Yesus mikee gaayaa bagee uduma okoo me
waa yaapaagee siyaa.
19 Mee too se kiya kuwa Yesus mikee gaayaa
bagee yuwa me mee mée to inii ma epo enaataa
peesi naadi wigintaamea. Mee ko inii ikii paagoo
meemaata kaama ikii me kuwa daba see bagee
yuwa epa kaa maniino see kepee kuwa inii
yadogaape kaboo mee mée to mee waa inii ma
epo enaataa peese yoka pooi see kuwa okoo me
waa asemea. Inii Tuhan Waa ebo ekee taano
see naadi kuwa kepee yadogaape, bedaa inii me
okoo epa kaa kisee yadogaano ou see dimii mee
awee da kaa mée deesi naadi miya yadogaape.

20 Ikii me epa kaa eebaa maniino see kepee
kuwa mée me inii kaa oma menaa mée yawe-
gayaa naadi kaama mee mée to miya kuwa
kepee inii ma epo enaataa yadoosi naadi badaa
magaape.
21 Mee ko inii kuwa kepee yadogaape kuwa

Tuhan mee emaa dagii da kaa too daamaa topoo ii see mée deesi naadi yadogaape kuwa se kiya mée uduma emaa dagii da kaa miya daamaa topoo ii see mée deesi naadi mee mée to miya badaa magaape.

22 Bedaa Yesus mikee gaayaa bagee ena paagoo miya "Aa ma ikii paaya epo enaataa pooi" see inii asiipe. Mee mée mee miya kaagaa eebaa inii me wa paagoo naaukuwaai see asiyaa naaki wa me ukuwaano too, inii me kisee kuwa maamaa deegeeke. Eto ko waa ikii me daba bagee kepe maniino ede see dimii mee daamao see kigaagi yoka wa me ikii paagoo peega naaki ou dimii mee ebo kedaaka.

23 Titus mee gaayu ko waa ikii kaa anii ma epo enaataa daamaa kiukuwataa see mée mee. Kuwa Yesus mikee gaayaa bagee apanaa wiya kuwa gaayu ko apanaa magaa kaa Yesus mikee gaayaa bagee yuwa me ekea miya pooi see aseta bagee wiya. Ekea me Kristus Waa ebo ekee segee see bagee wiya.

24 Kisee kemaata okoo ikii paagoo peemaata kaama ikii me epa dimii mee mikee ebo ii see kigaasi yoka okoo daamaa badaa magaai. Mee kaama apanaa magaa kaa Yesus mikee gaayaa bagee yuwa okoo miya ikii kisee bagee ii see awee da kaa kigaapea. Bedaa inii me ikii kisee bagee yuwa yoka see kiapaagee seta menaa kuwa mikee menaa ii see kuwa miya awee da kaa kinekeendaasi yoka okoo daamaa badaa magaai.

9

Yudea wee kaa Yesus mikee gaayaa bagee yuwa paagoo maniino see kepee kuwa daamaa ipiipii taai naadi menaa

1 Ikii me kuwa Yudea wee kaa Yesus mikee
gaayaa bagee yuwa okoo kaa kisee yaukuwaai,
kisee manii see menaa kuwa anii ikii paagoo
kiebeano gaano pedeo see dimii mee taa.
2 Mikee, ikii me okoo maniino ede see dimii
mee ebo see kuwa anii miya ipi. Ikii kisee
dimii agoo naadi kaama anii Makedonia wee kaa
Yesus mikee gaayaa bagee yuwa paagoo ikii kaa
kiapaagee segeeka, mee ko kisee: "Kuwa Akhaya
wee kaa Yesus mikee gaayaa bagee kuwa tahun
miyoo taa mee kaa kaama kisee too Yudea wee
kaa bagee paagoo kepe maniino ede see dimii
mee gaawookea" see kuwa anii kisee ikii kaa
kiapaagee segeeka. Ikii me kepe maniino ede
see dimii mee me apanaa bagee okoo mée eebaa
miya maniino ede see dimii mee ebo kedaaka.
3 Kiya ani me mée paagoo "Korintus magaa kaa
bagee okoo me kuwa maniino see kepee kuwa
daamaa kutumeeii naadi ipiipii taakea yoka" see
kiapaageeka menaa kuwa wuutu-waatu siyaa.
Mée me ikii kisee ipiipii taano taa see kidiipea
naadi kaama anii kuwa Yesus mikee gaayaa
bagee wedoo to kuwa ikii paagoo pooi see asiipa.
Kuwa ikii me maniino see kepee kuwa okoo me
daamaa ipiipii niisemaasea yoka pooi see asiipa.
4 Mee ko anii ikii paagoo poota naagoo Make-
donia wee kaa bagee miya epo enaataa peeyu
ko inii paaya enaataa ikii paagoo peemaayaa

naaki ikii me maniino see kepee kuwa ipiipii semagaano taa kiyu ko inii ego weda kaape. Mee ko anii okoo paagoo ikii kaa kiapaagee seta menaa kuwa makapaa menaa too see mée gaapea. Bedaa inii too se, ikii miya ego weda kaapea.

5 Kisee kiyaa naadi ani me gaano dimii mee ko kisee: Ikii me miyoo taa daba bagee epa kaa kepe kisuwa-kisuwa see maniipe see mée asemea yoka eto ko ani me kuwa mée wedoo to paagoo "Ikii keta okoo me maniino see kepee kuwa daamaa ipiipii niisemaasea yoka pooi, anii uuto" kisee okoo keta peeyaano kuwa daamaa see gaaga. Kisee ikii me kepee kuwa daamaa ipiipii semaagea kepa ko anii uuto ikii paagoo kimeemagaata naagoo ikii me too epa dimii kaa aii manta kepee yuwa ii see kidiita, mée me omaago ma kiseta kaama too manta kepee yuwa se, see dimii mee anii kigaapa.

Ede ma manisi naadi menaa

6 Ikii daamaa nekeenii: Okoo keepa eebaa taa sigimiyaa bagee kuwa ota eebaa taa masiipea, bedaa okoo keepa eebaa sigimiyaa bagee kuwa ota eebaa masiipea, see wegayaa.

7 Ikii me maniino mee miya kisee. Mée gakata ikii me anii kepe kisuwa maniipa see koogo gaata dimii mee doodoo maniino daamaa. Ede ma maniyaa bagee kuwa Ogatamee me epa kiyaa yoka ikii dimi wiya kaa maneekee se, bedaa maamaa kiseta kaama too maneekee mee miya se.

8 Ogatamee mee ko Wa me ikii aii kiepa kaa esee daamaa agiyoo maamaa eebaa

kiukuwaaniyaabuu taano omaago see Mée.
Mee ko Wa me ikii me gaano pedeo agiyoo-
pagiyoo kuwa uduma sikii kikiyaabuu siwoo
naadi kaama ikii me apanaa bagee kaa
daamaa yaukuwaano agiyoo-pagiyoo maamaa
eebaa kedaa siwoo taapa. Ikii me kisee
daamaa yaukuwawoosea naadi Wa me kisee
ikii kaa esee daamaa agiyoo maamaa eebaa
kiukuwaaniyaabuu siyaa.
9 Mee see see idukaa ebeamaata menaa ena
mee ko kisee:
"Wa me daamaa aii wudinaa siyaa,
Waa daba bagee paagoo aii manegeeki,
Wa me daamaa yaukuwawoo sipi kuwa se
gaabuu siyaa,
Waa kisee mée to ii see kuwa iminoo miya,
iminoo miya kisee too neke-nekee siwoo
siyaa" see menaa ebeamaata. *Mzm 112:9*
10 Ogatamee mee ko keepa sigimaano bagee
keepa yaagoo kiyaabuu taa see Mée, bedaa inii
me naano agiyoo yuwa nusi naadi miya mée
maniwoo taa see Mée. Waa kisee Mée kemaata
ikii me aii maneekee kaa sigimenaa siyaa yuwa
kuwa Wa me maakaa eebaa agoo kiyaabuu taapi.
Bedaa ikii me kabu taa kaa daamaa sigimenaa
siyaa yuwa doodoo Wa me daamaa poo maamaa
eebaa agoo kiyaabuu taapi.
11 Ikii me kisee too kepe maamaa aii manegeesea
naadi Wa me ikii kaa daamaa kiekee siyaa
yuwa kuwa eebaa kiagoo kiyaabuu taapi. Ikii
me kuwa aii maniino see kepee kuwa inii me
doodoota okoo paagoo kimaniitage kaboo mée

9:8 Luk 6:38, Plp 4:19 **9:10** Yes 55:10

eebaa me Ogatamee kiiboo, paamee see menaa
eebaa asiipea.
12 Mikee, ikii me maniino see kepee kuwa me
kuwa Yesus mikee gaayaa bagee yuwa me gaano
pedeo agiyoo sikii-sikii yakiyaabuu see. Bedaa
mee too se kiya Ogatamee kiiboo, paamee see
menaa kuwa miya esee maamaa eebaa yaagoo
kiyaabuu siyaa.
13 Kuwa daba bagee yuwa ikii me agoo kiyaa
yuwa noonaa okoo paagoo aii manegea kuwa me
okoo me Ogatamee Waa ebo, Waa asii-sege, see
yaapaagee taapea. Mee ko okoo me ikii mikee
Kristus kaa menaa maamaa peneata yayeewoo,
yawegawoo see bagee kemaata kabu taa kaa inii
miya mée manegea, apanaa bagee uduma miya
manegea ii see kuwa okoo me kideeta kaama
Ogatamee yaapaagee taapea.
14 Bedaa Ogatamee me epaa mee ikii kaa esee
maamaa eebaa kineeta kuwa me okoo me esee
kiepa kaa sembahyang kitaapea.
15 Eto ko Ogatamee Wa me inii emaibo ebo aii
mée manta mee ko esee ebo naadi kaama kisee-
kisee se wegamaayaa yoka Ogatamee kiiboo,
paamee see niiasiweei.*

10

Paulus me "Anii kisee mée yoka" see kuwa nekeensi naadi menaa

---

* **9:15** Wa me inii emaibo ebo aii mée manta see menaa mee mena nekeeniino yaato ko mena kegaa wiya agoo. Mena kegaa ena mee ko Yesus mee aii mée manta mee. Mena kegaa ena mee ko Ogatamee me epaa mee inii kaa aii mée manta mee.

1 Eto ko anii Paulus mee mena ena maamaa
kisiinaka, mee ko kisee: Mée me ni kaa nawe-
gaano, "Paulus mee ko inii paagoo tuyaa kaboo
waa pesee dimii, pesee menaa kuwa taa, dimi
daba, mena daba kuwa kaa too mée eetotaa see
kiya waa beesekaa tuyaa kaboo waa mena pesee
kaa too mée yaebeageeki" see nawegagea. Kuwa
me kemaata anii Kristus see see dimi daba, mena
daba, Wa me adumeta dimii kaa
2 ni me maamaa kisiino ko kisee: Anii epeekaa
ikii paagoo peemaata kaama dimi uu ma mena
pesee kaa kisiyaa yoka daamaa nekeenii. Mee
ko ikii mée noonaa me inii kaa mée yawegaano,
"Okoo ko magaa da kaa iyee kaa omegee, toogee
see bagee yuwa too" see mée yawegageekea. Anii
kuwa bagee yuwa paagoo mena pesee kaa asiyaa
naadi daamaa gaamagaai.
3 Mikee, inii ko magaa da kaa omegee, toogee
see bagee kiya inii me yape masiyaa kuwa ko
magaa da kaa bagee me yape masiyaa see see se.
4 Inii me yape paagoo poono see naadi dooyaa
agiyoo kuwa ko okaa, mapeda kisee magaa da
kaa agiyoo kuwa se kiya Ogatamee me pesee
agiyoo kuwa. Yape bagee me pesee see ee
yabogomedaa siyaayaa see see kuwa inii mée
wisinegee see bagee yuwa okoo me omaago ma
wegayaa menaa kuwa inii Ogatamee me pesee
me yabogomedaa siyaayaa.
5 Bedaa mée me ebo dimii kaa apanaa
bagee me Ogatamee ipi kaano etaa da taamege-
taamege siyaa menaa kuwa miya inii yataa
kiyaayaa. Yape bagee yuwa daba, peedi
yakiyaata kaama badaa maadoo peeyaa see see

inii miya okoo me wegayaa menaa yuwa daba,
peedi yakiyaata kaama Kristus me menaa too
yayeeyaa see bagee kiyaano see naadi badaa
maadoo peetaa see.
6 Ikii mikee menaa too daamaa ipi, daamaa
yayeewoo taapea kaboo inii me kuwa si yayeetaa
see bagee uduma tupisi naadi si yayeetaa to
mokoo da okoo maniipe.

7 Ikii me mée yuwa tapaato yaato too deekee se
kiya ipiipi dii, daamaa nekeenii. Ikii paagoo mée
noonaa me 'Inii mikee Kristus yaato bagee' see
dimii gaayu ko okoo too se kiya okoo me inii miya
okoo see see mikee Kristus yaato bagee yuwa ii
see kuwa mée gaano daamaa.
8 Tuhan Wa me menaa nadoonaasi naadi inii
mée manta pesee da mee ko ikii daba, peedi
kikiyaano see naadi se kiya ikii dimi mena daa-
maa iyawoo, pesee kiwoosea naadi kuwa pesee
da inii mée manta. Wa me kisee inii daamaa
mée manta kemaata anii peenaa ebo poga-poga
kaa "Inii kisee bagee yoka" see kiiwegaga menaa
kuwa kaa anii ego weda dimii mee se gaapa.
9 Ni me kiebeano kapogee yuwa kuwa kaa ikii
me 'Kuwa ko wa me nawedaasi naadi kaama
mée yaebeamaata menaa yuwa too' see dimii
mee se nagaai.
10 Mee ko mée noonaa me ni kaa nawegaano,
"Paulus wa me mée yaebeakee kapogee kuwa
dimi pesee kaa menaa, omaago ma mée yae-
beageeki menaa yuwa kiya inii paagoo tuyaa
kaboo waa dabaa see mée to. Bedaa wa me
wegaano menaa kuwa miya peedi, imi taa, waa
kisee mée to" see nawegageekea.

11 Kuwa menaa nawegageekea bagee kuwa
kisee daamaa nekeenii: Inii ikii paagoo toono
taa kaboo inii dimi pesee kaa kiebeakee menaa
kuwa doodoo inii ikii paagoo meemaata kaama
kiitotaaka too miya ikii gaamaasea naadi inii me
omaago ma kiukuwaape yoka gaai.

12 Kuwa bagee yuwa okoo ekaato apaagee
taano dimii mee inii taa, inii weda. Okoo mikee
esee ebo kiyaa bagee miya inii okoo ma endagii
naaki ou see dimii mee inii taa. Okoo me 'Aa
ebo ye, nii ebo ye?' kisee okoo ekaato aaebeadee,
aawiginee taa see bagee yuwa. Okoo dimi ewo,
dimi taa see bagee yuwa too.
13 Kiya inii gaayu ko kisee ebo dimii kaa aae-
beadee siyaa kuwa taa. Ogatamee me inii paagoo
Yesus me menaa kiyoo naweganaa taai, Ni me
agiyoo kiyoo naukuwanaa taai, see mée aseta.
Inii me kuwa Wa me bedee mée yamaataata
magaawee da kaa yaweganaa, yaukuwanaa see
agiyoo kuwa kaa too inii yaapaagee siyaa.
Apanaa magaa kaa inii me ukuwaano taa agiyoo
kuwa kaa ebo poga-poga taano menaa mee inii
taa. Ogatamee me inii bedee mée yamaataata
magaawee kuwa ko ikii me magaa mee miya
maga ena.
14 Mikee, idukaa inii Kristus me menaa kuwa
ikii paagoo miya kiiwegame yoka ikii me magaa
mee miya Ogatamee me bedee mée yamaataata
magaa ena. Bedee da amoo ikii paagoo naki-
maano taa see magaa mee se.
15 Bedee amoo yaato apanaa bagee okoo me
too yaukuwagee seta agiyoo kuwa inii me too
ukuwape poga-poga menaa kuwa inii taa. Ikii

me magaa mee miya Ogatamee me bedee mée yamaataata yoka ikii me Yesus mikee gaano dimii mee esee ebo kedaa naadi kaama inii me ikii paagoo daamaa agiyoo kiukuwagee siyaa yuwa kuwa miya maamaa eebaa kedaa siwooka naaki ou dimii mee inii gaawooke.

16 Inii kisee agiyoo eebaa daamaa ukuwadaa seta kaama ikii wodoo yaato magaa kaa miya inii Yesus me menaa eeweganaa taano esee ede. Maga ena kaa apanaa bagee okoo me too yaukuwagee seta agiyoo kuwa inii me too ukuwape poga-poga taape yoka naadi kaama inii Yesus me menaa ewo see magaa kaa kiyoo too eeweganaa taano ede.

17 Ogatamee me menaa ena mee ko kisee: "Ebo poga-poga taa see bagee kuwa okoo ekaato apaagee see se kiya Tuhan mee kaa too yaa-paagee taano daamaa" see menaa ebeamaata.

18 Mikee, Tuhan me 'Okoo miya nao' see yaapaagee siyaa bagee kuwa ko okoo ekaato kisee apaagee siyaa bagee kuwa se kiya Tuhan Wa me yaapaagee siyaa bagee kuwa too.

11

Yesus me menaa yadoonaaka poga-poga see bagee kuwa gaai naadi menaa

1 Eto ko dimi taa see bagee me waa ekaato apaagee taano see naadi wegaamoo siyaa menaa kuwa ani me miya peenaa kiiwegaanaka yoka ikii koogo dimi animaata nayii. Mikee, kisee ni me dimi taa see bagee me wegayaa see see

---

10:17 Yer 9:24 **10:18** Luk 18:10-14, Yoh 5:44

menaa kuwa ikii dimi animaata nayeegee see
bagee yuwa.
2 Mee ko ikii apanaa bagee okoo yaato poono
mee Ogatamee me be kemaata anii miya be.
Kisee ukuyogaa ena, paayogaa ma peenaa ma
enatapa toono taa see ukuyogaa to mee, paayo-
gaa ena paagoo kaniipa see asiyaa see see
mokoo ni me miya ikii yuwa kigoesi naadi
Kristus Wa paagoo kiogaataama. Kisee daamaa
kiogaataama yoka ani me ikii kaa kigaagaa ebo.*
3 Otoogiyoo da me mée deebaa taano ipi see
dimii kaa Hawa mee deebaa seta see see mokoo
ikii miya mée me kideebaa see menaa kaa ikii
me Kristus mee too ou dimii mee ekeata okoo
yaato peeyaa naadi kiwedaaga.
4 Mee ko apanaa bagee me ikii paagoo
meemaata kaama okoo me menaa kuwa ani me
Yesus kaa kisi-maneema menaa kuwa doodoo se
kiya apanaa menaa kiiwegayu ko ikii daamaa
yayeeyaa. Bedaa ikii me Roh mee daamaa mase-
mea kiya apanaa roh mee miya ikii masiyaa.
Bedaa ikii me Yesus me doometa menaa kuwa
daamaa penee siwookea kiya Wa me doomeeno
taa menaa kuwa miya ikii peneasiyaa. Ikii
me kuwa menaa daamaa gaamagaano taa kaa

---

* **11:2** Yahudi bagee me api goeyaa-goeyaa mee ko kisee: Nagamee me wa me ukuyogaa to mée ena paagoo kaniipa see aseta kaama tahun ena omemaata kaama api goeyaa. Api goeano taa miyoo kuwa uduma nagamee me ukuyogaa to apanaa mée to ma enatapa se tusi naadi daamaa diitoo siwoo siyaa. Paulus waa miya kuwa Korintus magaa kaa Yesus mikee gaayaa bagee yuwa okoo me apanaa bagee me makapaa menaa kuwa peneata okoo yaato poopea yaai naadi ebea-ebea menaa mee. **11:2** Ep 5:27 **11:3** Kej 3:1-5, 1Tes 3:5

otoopa masiyaa yoka anii kiwedaaga.

5 Kuwa bagee kuwa ko 'Inii Yesus me menaa
yadoonaa taano omaago see bagee yoka' kisee
ebo poga-poga senaa see bagee kiya okoo ebo,
anii peedi see se.

6 Anii gaayu ko mena wegaano omaago see
mée se kiya anii mikee menaa ipi see mée
to. Mikee, inii me kiiwegayaa yuwa ma, inii
me ukuwayaa, peeyaa yuwa ma kuwa uduma
yiba inii kisee bagee ii see kuwa awee da kaa
kinekeeniyaabuu segeeke.

7 Anii ekaato peedi ekeata kaama ikii ebo
kiekeasiino see naadi anii Ogatamee me etokaa
menaa kuwa aii kisee kiiwegagee sema. Anii ikii
paagoo "Kepe se nii" see kisema kuwa pedeo see
nagaagea ye?

8 Apanaa magaa kaa Yesus mikee gaayaa bagee
okoo me neeta kepee kuwa kaa anii ikii paagoo
kepe kimasiino taa. Anii ikii paagoo daamaa
agiyoo aii kisee kiukuwagee taano see naadi
okoo me kepee oma yamaseta mokoo.

9 Anii gaano pedeo kaa ikii paagoo kiitoogee
sema kiya ikii me anii nii see menaa kuwa kisiino
taa, anii kisee ikii mée ena ma dimi kigaagaa
siyaano taa. Mee ko kuwa Makedonia wee kaa
meta bagee yuwa okoo me ni me gaano pedeo
agiyoo uduma neemea. Kisee neemea kemaata
anii ikii paagoo kiitoogee sema kaboo ikii me
anii kisee neegee segee taano kuwa kana kaapea
yoka naadi anii ikii paagoo nii see kisiino taa
kema. Bedaa eto asii miya nii see se kisiipa.

11:4 Gal 1:6-9

10 Kristus Wa me mikee menaa kuwa ni kaa
nadootaata kaama ani yiba topa kemaata anii
mikee kisiino ko: Ani me ikii me kepee kuwa
kimasiino taa kuwa pedeo see nagaayaa miya
anii ikii Akhaya wee kaa magaa kaa bagee
uduma anii kepe nii see kisiino taa kaa Wa me
menaa aii kisee eeweganaa see mée ii see kuwa
naneke-nekee siwoo taapea.
11 Ani me ikii kiepa dimii taa naadi kaama anii
ikii me kepee se kimasiyaa ye? Kisee taa, ni me
epa kigaakee dimii mee Ogatamee me naipi.
12 Ni me ikii kaa aii kisee kiukuwageeka agiyoo
kuwa anii se daata kisee too kiukuwagee siwoo
taapa. Kuwa ikii paagoo ebo poga-poga naadi
kepe kimasiyaa bagee kuwa okoo inii ma endagii
see kiyaano see dimii mee ebo. Kiya anii okoo
me ebo poga-poga dimii mee yataa kiyaano see
naadi anii ikii me kepee se masiipa, ani me ikii
kaa aii kisee kiukuwagee siwoo taapa.†
13 Kuwa bagee kuwa ko Yesus me menaa
yadoonaa see bagee se. Okoo mée deebaa taano
see naadi makapaa menaa weganaa see bagee
yuwa too. Okoo me wegaano, "Inii ko Kristus
me menaa yadoonaa see bagee yuwa yoka" see
wegageekea kiya okoo kisee ebo poga-poga taa

† **11:12** Paulus me "Okoo me ebo poga-poga dimii mee yataa kiyaano see naadi anii ikii me kepee se masiipa" see menaa mee ko kuwa bagee kuwa "Inii mena wegaano omaago see bagee yoka kepe mée manii" see asegee see bagee kiya Paulus kisee taa. Waa kepe idimaano taa kaa aii kisee mena eewegataa see mée kemaata okoo ebo poga-poga bagee yuwa too ii see kuwa awee da kaa nekeensi naadi wa me Korintus magaa kaa bagee me kepee se masiipi, see menaa mee.

see bagee yuwa too.
14 Okoo kisee mée deebaa see bagee yuwa
ii see kuwa inii awee da kaa nekeeniyaa yoka
dimi nagimaano taa. Mikee, Iblis mee miya
waa ekaato epoo ena gakademaata kaama waa
deeyaa naaki daamaa awee yaato malaikat bagee
ena keenda kiya taa, mée deebaa siyaa.
15 Iblis mee kisee mée to kemaata wa me
agiyoo yaokagee see bagee yuwa miya okoo me
mée deebaa naadi Ogatamee me gaata-gaata
yaokagee see bagee yuwa keenda. Kiya okoo
kisee ukuwataa see bagee yuwa ii see kuwa inii
awee da kaa nekeeniyaa. Okoo usiyaato ko okoo
me pedeo ukuwagee setaa to doodoo kaata.

Paulus waa mena yadoonaa seta kaboo ae-wae segee seta menaa

16 Anii bedaa wiyaagoo to ma kisiinaka: Anii
dimi taa see mée see dimii mee se nagaai. Kiya
ikii me anii kisee dimi taa see mée ii see nagaayu
ko ni me ukuwata peeta yuwa kuwa kaa ebo
poga-poga taanaka yoka ikii me dimi taa see mée
to me ebo poga-poga menaa yuwa yiitoo siyaa
see see ni me menaa miya ikii nayiitoo taai.
17 Ni me ebo poga-poga taanaka menaa kuwa
Tuhan me wegayaa-wegayaa doodoo taa. Wa me
kisee menaa se wegayaa kiya anii dimi taa see
bagee me wegayaa mokoo kiiwegaanaka.
18 Okoo mée eebaa kisee magaa da kaa iyee
doodoo ebo poga-poga segeekea yoka anii miya
kisee ebo poga-poga taanaka.

11:14 Yoh 8:44, Why 12:9

19 Ikii me gaano, 'Inii dimi ipi see bagee yoka'
see gaagea naadi kaama kuwa ikii paagoo dimi
taa see bagee yuwa me ebo poga-poga menaa
kuwa ikii dimi animaata yayeeyaa. Ikii kisee
bagee yoka ikii ni me ebo poga-poga taanaka
menaa kuwa miya nayiipea kigaaga.
20 Mikee, kuwa ikii paagoo ebo poga-poga
bagee kuwa gaayu ko okoo me ikii mée me
agiyoo aii yaokagee see bagee mokoo daba, peedi
kiekeasiino see naadi pesee kaa kisiyaa menaa
kuwa ikii me yayiino too. Bedaa okoo me ikii me
agiyoo yuwa nootagaa siyaa miya, okoo ekaato
ebo ekee, ikii peedi kiekee segee siyaa kuwa
miya, okoo me ikii ebeyumaa da kaa yagaa
kopaa kitokoasiyaa kuwa miya, okoo me kisee
kiukuwayaa agiyoo uduma ikii me koosi, koogo
dimi animaata kaama okoo daba ukuwayaano
too.
21 Kiya inii gaayu ko kisee agiyoo kiukuwaano
taa. Inii kisee dimi pesee kaa kiukuwaano taa
kemaata kuwa bagee yuwa ebo, inii dabaa see
bagee yuwa yoka anii ego weda nao see dimii
mee gaayaa ye? Taa.

Kiya eto ko ikii paagoo mée noonaa me weda
taa kaa ebo poga-poga taakea see see anii miya
dimi taa see bagee me wegayaa-wegayaa mokoo
weda taa kaa ebo poga-poga taanaka.
22 Mee ko kuwa bagee kuwa "Anii Ibrani bagee
yoka" see wegageekea ye? Kiya anii miya Ibrani
bagee. Okoo me "Anii Israel bagee yoka" see
wegageekea ye? Kiya anii miya Israel bagee.
Okoo me "Anii Abraham me asii-kaba-kaba seta
bagee yoka" see wegageekea ye? Kiya anii miya

Abraham me asii-kaba-kaba seta bagee.

23 Okoo me "Anii Kristus me agiyoo yaok-
agee see bagee yoka" see wegageekea ye? Eto
ko anii taki-takii yago bagee me dimi taa see
kaa wegayaa-wegayaa see see kiiwegataaka kiya
koosi, anii gaayu ko Kristus me agiyoo maamaa
eebaa daamaa yaokagee see mée. Okoo me
kisee eebaa ukuwaano taa see bagee yuwa. Anii
Wa me agiyoo yaukuwagee naadi kaama ani
kaa naukuwaaniyaayaa agiyoo maamaa eebaa,
kuwa ko kisee: Anii digiyoo ee yiba nadogeamoo
seta kuwa kaagaa eebaa, okoo kisee eebaa taa.
Mée me esee maamaa nadakameamoo seta kuwa
miya kaagaa eebaa, okoo kisee eebaa taa. Anii
bogaano see koo seta kuwa miya kaagaa eebaa.

24 Yahudi bagee me pepeaduu me
dakameamoo setaa to mee kabu idibi nakoo
semea. Kabu ena kaa anii kaagaa amaamo ma
iyee nadakameamoo semea, bedaa kabu ena
kaa kisee nadakameamoo semea, kisee too kabu
idibi.

25 Kaagaa wedo Roma kaa bagee me kopaa
nadakamemea, kaagaa ena mée me nabooyaano
see naadi oma kamu me nawogemea. Kaagaa
wedo kapal komaa gakumeta kaama bogaano
see koo sema. Anii egapii ena, unu ena uwo dagii
da taa kisee daage-waage seta.

26 Anii peenaa seta magaa maamaa eebaa. Anii
peetaaka too weda see agiyoo miya eebaa, kuwa
ko uwo degaga see wedaa ma, oma masenaa
see bagee wedaa ma, Yahudi bagee wedaa ma,
mée tomaa apanaa yuwa miya wedaa ma, kota
kaa tuyaa kaboo wedaa ma, mée taa magaa

kaa tuyaa kaboo wedaa ma, maakaa pikuu da
taa peeyaa kaboo wedaa ma, Yesus mikee gaata
poga-poga see bagee yuwa me nabe kegea kaboo
wedaa ma kuwa uduma anii kisee weda ma
omegee, toogee segeeka.
27 Ni me ukuwaano agiyoo kuwa anii kana ma,
kana ma ukuwageeka. Kuwa ko anii unu eebaa
toomoo umiino taa kaa ukuwageeka, kaagaa
eebaa anii naadi ma ukuwageeka, uwo naadi ma
ukuwageeka, kaagaa eebaa naano agiyoo tapoo
toogeeka, bedaa doka miya taa kaa yabi ma
omegee, toogee segeeka.
28 Kuwa too se kiya anii kaagaa gakata kiyoo-
kiyoo Yesus mikee gaayaa bagee uduma okoo
daamaa makii taa see kaa toogeekea ye, taa ye
naadi dimi gaagaa ebo toogee siwooka.
29 Kisee mée ena dabaa naadi kaama dimi
gaagaa siyu ko anii miya kisee dabaa naadi
kaama dimi gaagaa eetaa see. Bedaa mée ena,
mée me waa deebaa naadi kaama pedeo agiyoo
ukuwayu ko anii miya dimi gaagaa naadi kaama
boodi esee ebo ketaa see.
30 Anii kisee ekaato apaagee see menaa kuwa
kisiino gaano pedeo see kiyu ko waa dabaa
see mée to ii see nanekeensi naadi ni kaa
naukuwaaniyaayaa agiyoo kuwa kaa too anii
ekaato apaagee taapa.
31 Anii kuwa agiyoo kaa kisega menaa kuwa ko
inii epoo Mée Tuhan Yesus Waataagi Ogatamee
Waa miya ipi. Inii me kisee too iminoo miya,
iminoo miya yaapaagee siwoo see Mée Wa me
anii makapaa menaa kisiino taa, see kuwa Waa

11:30 2Kor 12:9-10

naipi.
32 Idukaa anii Damsik magaa kaa toogeeka too
ko mee magaa kaa gubernur mee, Ebo Aretas me
kiyoo ebo tuyaata mée wa me anii napeneasiino
see naadi wa me okaa yago bagee yuwa paagoo
asiino, "Oma wagee kenee to taa peetaa see etaa
yuwa nadiitoo taai" see asimi.
33 Kiya mée me anii iduunee ayaa yiba koogo
naawemaata kaama oma wagee tokogoo yibaa
taa maga kaa koogo nadooyamaamea. Kiyoo
kaama anii daba peema.‡

12

Paulus me dega-dega kaa deeta menaa

1 Anii ekaato kisee apaageeka see menaa kuwa
otoopa menaa too kiya anii kisee menaa kuwa
bedaa kisiino gaano pedeo see gaaga. Eto ko
Tuhan me ni paagoo dega-dega kaa anii kisee
deepa, kisee deepa see menaa yuwa ma, apanaa
kisee awee da kaa nadeeyaata menaa yuwa ma
kuwa kisiinaka.
2 Mee ko mée waa ena, Kristus mikee gaata
mée mee anii ipi. Waa kisee ki epoo to asii
kakadee wedaagoo to mee kaa badaa maageeta
kaama keedaa toogeeta kaama bedaa metaki
eseta. Eseta kaama tahun gaasi ma wui ometa.
Waa maa to ma badaa maageeta ye, dimi menaa

‡ **11:33** Paulus waa mée me peneasiino see naadi kaama wa kaa ukuwaandaa seta menaa mee ko Paulus waa yaai-yaai agiyoo eebaa yoka waa dabaa see mée to ii see nanekeensi naadi menaa ena. **11:33** Kis 9:23-25

da too badaa maageeta ye, kuwa anii ewo,
Ogatamee Wa too ipi.*
3 Mee mée to badaa maageeta menaa mee anii
ipi kiya waa maa to ma badaa maageeta ye, dimi
menaa da too ye, anii ewo. Ogatamee too ipi.
4 Waa kisee ki Pirdaus magaa kaa badaa
maageeta kaama mée me wegaano iyo see
menaa yeeta, mée paagoo se eewegaai naadi
menaa kuwa yeeta, kisee wa me deeta.
5 Mee mée to mee kaa anii yaapaagee siyaa
kiya anii ekaato se apaagee taapa. Anii
dabaa see mée ii see nanekeensi naadi ni kaa
naukuwaaniyaayaa agiyoo kuwa kaa too anii
ekaato apaagee taapa.
6 Kiya anii kisee mée, kisee mée yoka see kuwa
anii ekaato apaagee siyaa miya kuwa menaa
kuwa mikee menaa yuwa too kemaata anii dimi
taa see mée see kuwa mée me se nagaai. Anii
kisee ekaato apaagee siyaa kiya se ukuwaapa.
Ni me daamaa yaukuwanaa seta agiyoo yuwa
ma, ni me daamaa yaweganaa seta menaa yuwa
ma kuwa kaa kaama waa kisee mée to ii see
daamaa nanekeeniyaa yoka kuwa too sikii. Anii
kuwa asii menaa noonaa ma wegayu ko mée me
anii maamaa naapaagee siyaa yoka naadi anii se
kiiwegaapa.
7 Kuwa Tuhan me ni paagoo esee ebo

* **12:2** "Kristus mikee gaata bagee ena anii ipi" see menaa mee ko apanaa bagee kaa yawegayaa menaa keenda kiya Paulus waa ekaato kaa wegata menaa kuwa. Apanaa bagee yuwa gaayu ko "Anii epoo to wodoo kaama kisee deepa, kisee deepa" see ebo poga-poga siyaa kiya waa kisee dimii taa kemaata waa apanaa bagee me deeta-deeta yuwa yawegayaa mokoo wegata.

nadeeyaabuu seta agiyoo kuwa kaa anii ebo
poga-poga se ukuwasi naadi ni me maa to kaa
takuu see see agiyoo neeta. Mee ko Wa me anii
ebo poga-poga siyaa yoka naadi kaama Iblis wa
yaato bagee ena mee boodi nakiyaayaa agiyoo
mee ni me maa to kaa neesi naadi namiyaata.
8 Anii Tuhan paagoo kaagaa wedo mee agiyoo
mee nataa kiyaai naadi maamaa asegee sema.
9 Kiya Wa me nasiino, "Ni me epaa mee ma
kaatoogee taapa yoka mee too sikii. Mée dabaa
kiyaa kaboo Ni me pesee agiyoo kuwa daamaa
ebo kedaa siyaa yoka koogo se makii siwoo taai"
see nasimi. Kisee kemaata Kristus me pesee
agiyoo yuwa ni kaa namaatagaa siwoosi naadi
anii kuwa dabaa nakiyaayaa agiyoo kuwa kaa
esee maamaa ede ma, ede ma siwoo taapa.
10 Kuwa me kemaata anii dabaa nakiyaayaa
agiyoo kuwa kaa anii ede kegeeka. Kuwa ko mée
me anii nawisiniyaa menaa yuwa ma, ae-wae
nasiyaayaa agiyoo yuwa ma, mée me nawegee-
wegee siyaa yuwa ma, dimi gaagaa nasiyaayaa
agiyoo yuwa ma kuwa uduma anii Kristus kaa
ede ma yadogaano too. Mikee, anii dabaa kiyaa
kaboo anii pesee ketaa see.

Paulus me Korintus magaa kaa Yesus mikee gaayaa bagee yuwa okoo kaa dimi gaagaa seta menaa

11 Kuwa ni me kisega menaa kuwa ko dimi
taa see bagee me ebo poga-poga menaa keenda.
Mikee, anii aii mée dabaa to kiya kuwa ikii
paagoo Yesus me menaa yadoonaa taano omaago

12:9 2Kor 11:30, Plp 4:13 **12:10** 2Kor 4:8-11, 13:4

see bagee kaano see naadi okoo ekaato apaagee see bagee kuwa okoo ebo, anii peedi see se. Ikii ni yaato peanta kaama kuwa ebo poga-poga bagee yuwa paagoo ikii me ani kaa "Waa kisee mée to, kisee mée to" see nawegamea naaki daamaa. Kiya ikii me kisee menaa ni kaa okoo paagoo nawegaano taa kemaata eto ani me too kisee menaa kuwa kiiwegataaka.

12 Anii Kristus me menaa yadoonaa see mée ii see nanekeensi naadi agiyoo yuwa ma, dimi nagii-nagii agiyoo yuwa ma, apanaa kisee pesee agiyoo yuwa ma kuwa anii ikii paagoo makii taa see kaa ukuwagee sema.

13 Ikii me 'Wa me inii mée epa taa, apanaa magaa kaa Yesus mikee gaayaa bagee okoo too epa kigi' see dimii mee nagaagea ye? Ni me gaano pedeo agiyoo kuwa apanaa magaa kaa bagee me neemea, ani me ikii paagoo "Kepe nii" see kisiino miya taa kemaata kaama aa pedeo see nagaagea ye? Anii epa naekeasii see kisiyaa ye?

14 Eto ko anii kaagaa wedaagoo to mee ikii paagoo meeno see naadi kaama ipiipii taaka. Ni me ou agiyoo kuwa ko ikii me agiyoo kuwa se kiya ikii mée kuwa too anii ou kigaaga yoka kisee nii, kisee nii see menaa kuwa anii se kisiipa. Ebea-ebea menaa ena mee ko kisee: Yogaanii yuwa me okonaka me gaano pedeo agiyoo kaa maniino see naadi yigimeeii siyaa mee se kiya okonaka me too yogaanii yuwa kaa maniino see

naadi yigimeeii siwoo siyaa.†
15 Mikee, ni me agiyoo-pagiyoo kuwa uduma
anii ikii kaa kitameano daamaa, ede, bedaa
anii ekaato miya ikii kaa kiekega-maniino miya
daamaa, ede. Ni me epa kigaano dimii mee kisee
ebo kedaa siwooka kiya ikii me naa epa nagaano
dimii mee peedi kedaa siwooka ye?
16 Anii ikii paagoo kisee nii, kisee nii see menaa
kuwa anii peenaa ma kisiino taa kema, see kuwa
ikii miya naipi. Kiya ikii mée noonaa me ni kaa
nawegaano, "Waa ko inii mée deebaa taano ipi
see mée kemaata kisee neesi naadi mée deebaa
simi" see menaa nawegageekea.
17 Kiya ani me ikii paagoo pooi see asema
bagee yuwa paagoo kepe namasii see menaa
kuwa asiino taa. Okoo me ikii kideebaa naadi
ikii me agiyoo ena ma kimasiino taa, se maa?
18 Mikee, anii Titus mee ikii paagoo pooi
see maamaa asema, bedaa Yesus mikee gaayaa
bagee waa ena ma epo enaataa pooi see asema.
Titus me kideebaa naadi ikii me agiyoo kimasi-
ino taa, se maa? Waa ma enaa me iyee kuwa
ena mee too yoka enaa me daamaa ukuwayaa,
peeyaa yuwa kuwa miya mee iyee mee doodoo
too, se maa?
19 Kuwa eto ni me maamaa kiebeaga menaa
kuwa ko inii me pedeo kiukuwaano taa, kisee

† **12:14** Okonaka me too yogaanii yuwa kaa maniino see naadi yigimeeii siyaa see ebea-ebea mee mena nekeeniino yaato ko kuwa Korintus magaa kaa bagee okoo Paulus me yogaanii yuwa, waa okoo me okonaka mokoo. Kisee kemaata Paulus me "Ni me gaano pedeo agiyoo kuwa nii" see kuwa okoo paagoo se asiyaa, see ebea-ebea menaa mee.

kiukuwaano taa, see kiebeaga menaa too, see kuwa se nagaai. Ni me epa see bagee yuwa, wae. Kuwa kiebeaga menaa kuwa uduma inii Ogatamee emaa dagii da kaa Kristus ma dimi aagadi-maagadi naadi kaama kiebeaga. Kuwa menaa uduma ikii dimi mena daamaa iyawoo, pesee kiwoosea naadi menaa yuwa.

20 Anii ikii paagoo meeta naagoo inii paaya ede aagaa taano daamaa kiya ani me ikii yaai see kigaayaa, bedaa ikii me miya yaai see nagaayaa, kisee aagaa siyaa naadi anii wedaaga. Mee ko ikii me aawisi-maawisi taano ma, anii naaki ou see dimii ma, kagoo ebo see dimii ma, ni me gaata-gaata too see dimii ma, pedeo yawegaa-wegaa taano ma, mée me menaa koogo yay-eenaa, yadoonaa taano ma, ebo poga-poga dimii ma, kagoo aakiyaabuu taano ma, ikii kisee koo taakea kuwa anii ikii paagoo meemaata kaama kidiino weda. Bedaa ni me pesee kaa kisiyaa menaa kuwa kaa ikii miya weda kaapea.

21 Anii bedaa ikii paagoo meeta naagoo kuwa idukaa pedeo agiyoo ukuwata bagee yuwa okoo me pedeo yuwa ekeasiino taa kemaata Ogatamee me ani kaa yege see dimii mee anii ikii paagoo namiyaapi. Mee ko mée eebaa me otoopa api doonaa, paayogaa doonaa, kisee pedeo ou dimi-pami kaa ukuwageekea kuwa ekeasiino taa, Ogatamee ma dimii menaa kaa too toowoo taano taa kemaata anii dimi gaagaa ebo kaapa kuwa wedaaga.

13

Wodopasi gaamaasi naadi menaa

1 Eto ko anii kaagaa wedaagoo to mee ikii
paagoo meeno see yoka idukaa menaa ena mee
daamaa nekeenii, mee ko kisee: "Pedeo agiyoo
ukuwata see mée to mee gaayu ko wa me kisee
pedeo ukuwapi, kisee pedeo koo sipi see deepea
bagee mée wiya, wedo waa naa agoo kiyu ko
okoo me menaa yayeeta kaama mee mée to
me pedeo ukuwataa to mokoo da maniyaa" see
menaa ebeamaata.
2 Miyoo taa anii wiyaagoo to etaa kaa ikii
paagoo kiitoogee sema kaboo ani me kuwa pedeo
ukuwagee seta bagee yuwa paagoo gaamaasi
naadi menaa asema. Eto anii beesekaa topa
kiya anii bedaa kuwa pedeo ukuwagee see bagee
yuwa ma, apanaa pedeo agiyoo ukuwagee see
bagee yuwa ma okoo uduma kaagaa ena ma
asiino ko: Anii kaagaa ena ma ikii paagoo
meemaata kaama ani me kuwa bagee kuwa
uduma okoo me pedeo ukuwataa to mokoo da
maniita.
3 Kuwa eto ni me pesee ma kisega menaa
kuwa ko ikii me nasiino, "Kristus Wa me menaa
kuwa aa kaneeta kaama mée eewegataake ii see
kanekeensi naadi agiyoo ena mée deeyaai" see
nasegea. Ikii me kisee nagaadeekea kemaata
Kristus me pesee da kuwa mikee wa kaa ekeata
ii see nanekeensi naadi agiyoo kuwa kideeyaapa.
Kristus Wa me ikii kaa kiukuwagee see agiyoo
kuwa dabaa see agiyoo se kiya ikii paagoo pesee
ma kiukuwataa see agiyoo yuwa too.
4 Mikee, Kristus mee piya bokoo to kaa paku

13:1 Ul 19:15

wugitaata mee ko Waa dabaa kiyaata kaama
booyaata kiya Ogatamee me pesee da kaa Waa
aya andoo peeyaata kaama totaaki. Inii miya
kisee Kristus ma aagadi-maagadi naadi dabaa
see bagee yuwa kiya Ogatamee me pesee kaa
inii Kristus ma epo enaataa totaake. Inii kuwa
Wa me pesee kuwa ikii paagoo kideeyaape yoka
gaamagaai.
5 Ikii ekaato apaadee taai, mee ko ikii me
"Inii Kristus me menaa daamaa peneata mikee
gaawoo see bagee yuwa mikee ye, taa ye?" see
kuwa ikii aasee taai. Kristus Yesus mee mikee
ikii yiba tupi ii see kuwa ikii nekeeniino taa ye?
Waa ikii yiba kiitoono taa kiyu ko ikii aii bagee
yuwa too see kideeyaa.
6 Ikii me inii mikee Kristus me menaa
yadoonaa see bagee yuwa ii see mée deegea see
kuwa anii ede.
7 Eto ko ikii pedeo agiyoo se ukuwasea naadi
inii me Ogatamee paagoo kiasegeeke. Kiya
ikii me inii me menaa mée yayeeta kaama
pedeo yuwa ekeasegea kemaata mée me inii
mée yaapaageesi naadi Wa paagoo kiasegeeke se.
Kiya ikii daamaa agiyoo too ukuwawoosea naadi
mee kaa too kiasegeeke. Mée me inii aii bagee
yuwa too see mée gaayaa miya inii ikii kaa kisee
kiasegeeke.
8 Mee ko mée me inii aii bagee yuwa too
see mée gaayaa miya inii me kiukuwagee siyaa
agiyoo kuwa uduma mikee menaa doodoo too.
Inii makapaa menaa doodoo see agiyoo ena ma
kiukuwaano iyo.

13:4 Plp 2:6-9

9 Mée me inii dabaa see bagee yuwa see mée
gaagea kiya ikii daamaa pesee kiwookea mee
kaa inii esee ede ketaake. Ikii kisee daamaa
pesee kiwoo naadi kaama sikii, daamaa too, ikii
kisee bagee kesea naadi inii Ogatamee paagoo
kiasegeeke.
10 Kuwa kiebeaga menaa kuwa ko anii ikii
paagoo meemaata kaama kiitoogeeka too anii
mena pesee kaa kisiyaa yoka naadi eto anii ikii
paagoo meemagaano taa kaboo kuwa menaa
kiebeaga. Tuhan me ni kaa naekeata pesee da
mee me anii ikii pesee ma kisiyaa. Kiya kuwa
ni kaa naekeata pesee da mee ko ani me ikii
daba, peedi kikiyaasi naadi pesee da se kiya
ikii dimi mena daamaa iyawoo, pesee kiwoosea
naadi naekeata pesee da mee.
11 Neebee nokaa yuwa, ni me wodopasi menaa
mee ko kisee: Ede ma, ede ma siwoo siweei. Ikii
paagoo koopoo kiyaa yuwa kuwa daamaa, sikii,
topoo too kiyaabuu taai. Ni me kisega menaa
kuwa uduma daamaa masii. Ikii ena dimii, ena
menaa kaa umiwoo taai, koogo adumeta dimii
kaa epo enaataa umiwoo, toowoo taai. Ikii kisee
ukuwawoo, umiwoo naadi kaama epa dimi ma,
koogo adumeta dimii ma kuwa mée maniyaa
Mée Ogatamee mee ikii ma kisee too kiitoowoo
taapi.
12 Ikii me epao aasee siyaa menaa kuwa
pedeo taa dimii kaa ebe aanuunuu segee siwoo
taai. Nakaayoo Yesus mikee gaayaa bagee yuwa
uduma me epao kisegea.
13 Tuhan Yesus Kristus Wa me inii kaa aii
mée yadootagaa siyaa agiyoo ma, Ogatamee

me epaa mee ma kuwa ikii ma epo enaataa kiitoowoosi naadi kiasege. Bedaa Roh Kudus mee miya ikii ma enaataa dimi aagadi-maagadi naadi kiitoowoosi naadi kiasege. Kiyoo too.

Ogatamee Me Etokaa Gipii See Menaa

Auye: Ogatamee Me Etokaa Gipii See Menaa (Bible)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Auye

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
84d2a441-7b56-5242-9b46-aed631255f9c